

עליו השכל וינער בו, לומר איך איהם העול אל חכם שנתברר לי צדקו ושאינו צריך אל העול, ואילו היה צידת הצבועים לארנבת וצידת העכביש לזבוב במקרה, הייתי אומר במענת המקרה, אך אני רואה החכם ההוא המנהיג הצדיק, הוא אשר שם כלי הציד לאריה מבורה ויכולת ושינים וצפרנים, ושם העכביש "גזבר" (כ"א מושגח) לתחבולה, ושם לו האריגה לבוש מבלי למידה, יארוג השבכים לזבוב, ושם לו כלים ראויים למלאכה הזאת, וזמן לו הזבוב למתיה ולמוון, כאשר זמן הרבה מדני הים לדגים אחרים, האומר על זה שיהיה אלא הכמה שאינני משיגה, ואצדיק מעי שנקרא הצור תמים פעלו. ומי שנתישב על נפשו זה היה כמו שאומרים על נחום איש נם זו, כל אשר תמצאהו צרה אומר גם זו למובה, ויהיה היים ערבים תמיד, ותקל עליו הצרות, אבל אפשר שישמח בהם כשירגיש לעון שיש עליו, כמי שיפרע חובו והוא שמח כמה שהקל מעליו ממנו, וישמח לשבר ולגמול הצפון לו. וישמח במה שהוא מלמד לבני אדם מהסבל והצדקת דין הבורא, וישמח במה שיש

ואצד נחמד

קול יהודה

עליו השכל וכו'. ויזיל מלנו חשט פסול נהגהס הזכר גדלס ובצמח וכל רכמס. ומעין זה יזכור סימן מ"ג גם בחמישי סימן כ' בהקדמה הראשונה: ואילו היה צידת הצבועים וכו'. ר"ל אם היה זה תלמי המקרה הגלוי נזיל מסודר בשמחה, הייתי מיחס לומר לדרך המקרה אשר עתן בקיומו פליקורוס, וכמו שיצא בחמישי סימון ג' עד סוף ס' ה': אני רואה החכם ההוא המנהיג הצדיק וכו'. כי הוא הולך תמים במוסר, בשמו כלי היד לאריה מבורה ויכולת, וכן הן כליו אשר כהם יגבר לזוד ציד הצבוא, ולהשלמה יזוד השמנו לו כלי מעשה הגומרים, והם המים וההצפרנים: גזבר לתחבולה. ר"ל ששמחו זכר ומושגח לענין התחבולה הגמלאה ש להפליא עם היומו קפון ברמשים, וכמו שזכר הריבסום במ' בע"מ מאמר ס' פרק ל"ם: ושם לו האריגה לבוש וכו'. כי הנה הוא עוטה אריגתו כשלתם ונטה מכבר מעשה רעה כריעה, אשר על ידה וזבוי מוח יבליש יציע, כי ברחה זו עתן לגדה רגלס. וכל זה בעכביש בלתי מלומד: ושם לו כלים וכו'. הם ליבוי גופו ועלם מעלמיו: כאשר זמן הרבה מדני הים וכו'. ע"ד מאמר חקיקוק ומעשה הדבס המקרה כאמור: ואצדיק מי שנקרא הצור תמים פעלו. כגדל אמרו למעלה ח"ך ליהם העול אל הכס שנהכרר לי דקוק וכו'. וכיוצא בזה כהב המורה בשלישי פ' י"ב להיעיד על דק הבורא יח' גמלאהס. ונהחוס בעצמנו לחמר לא העדיף המרבה והמחמיס לא הכהיסו ליס כלפי אלו הקפון, זכר על הרוב בכל זמן וככל מקום, ולא אהבו לזר כמו שביערו, ולפי שחי הבחיטס האלו יתבאר לך חסד הש"י על ברוחא מהמחילו הכריחו על הסדר והשמונו בין אישי המין בנייהלסם, ולפי זאת הבחינה האמחר חמר חזון שנתישב וכו'. הרי זה תולדס המשכת אמחרו לזדק גודל החיים וכו': ותקל עליו הצרות. ר"ל

החובב לעכביש. וכן האמר בלכך להם סיה חובב מאכל נענעס: וישב עליו חשבט וכו' איך איהם העול אל חכם שנתברר צדקו. והשנות אל לכך כל הדק והגוד הגמלא כללות הכריחה והבחה עולמס שבסוס, ואיך חיהס לו העול בעבור פרטיו אשר חלה חוקר כסס על העול: ושאינו צריך אל העול. להם יאל עול ממנו והכרך הלא לתקון ובעל העול אף סוף לא יגיע בעולה שיהיה להחלו ולחמוכו, ולמה יעשה כזה יזר כלל: במקרה. שאינו רואה סקון מוכבר להחיוס וכלס לעבות צינס: הייתי אומר במענת המקרה. הייתי הוכס ח"ו שאין כאן מסקיף על מיהס סקון, והכועס עורף במקרס: ושם לו האריגה לבוש. סהכניס אורג לו כית מוכן לגבחו בירר שחיו: מבלי לסידה. לא למד על אריגה זו אך סוכנה לו מלאכה זאת עקבנו: יארוג השבכים לזבוב. אורג כעכביס ומעשה רעה כדו שילכוד בו חובבס כגולו שחס: ושם לו כלים. רגליס הארוכות והכס כזו להכניד על הגמול כגדול ממנו: וזמן לו החובב למחיה. אינו אוכל זוס דבר רק חובב כלכד: האומר על זה שיהיה. סהכטס שאמר על זה סהוא: אלא רכמה שאיני משיגה. רק חכמה שאינו משיגה ולא עול, ונדחאי גלוי וידוע לפניו הדק הס אף סהוא נעלס למחיו: תמים פעלו. כל ספעולות שלמות ואין עולתה כסס: ומי שנתוישו על כפס זה. שחשב חמיר גדל ילמח עול מספעולת כנורא: יהיה וכו'. לזכר כדקוק אמרו ולא יארוס לו זוס מחכמה רעה: הרומ איש גם זו. מעינו ידוע כגלדס קעניס: שישמח בהם. כהכוסס סמויעות עליו: כשירגיש לעון. שיש עליו כשישס לב אל גודל העול שעתס סוף וחסא לאחסי כגלעכר, וע"כ כגיטתהו סהרס הזאת לכסר עליו לפני פ': שהקל עליו. שנעטר ספרעיון סחוב: וישמחו לשבר ולגמול הצפון לו. כהס חיהס מסחור מבחולו אינו חיהס סעון סוס שמור לו לעוס"כ, וככר אמרו ח"ל יסע שעה אחס על קורת רוח כעוס"כ מכל חיי עוס"כ, וכמה כרויח כי כמעט רגע שסגי סהרס בעוס"כ נוהל מלא עולס גמול לעוס"כ: וישמח במה שהוא מלמד לבני אדם מהסבל והצדקת דין הבורא, וישמח במה שזכרנו כהס זכות מתגלגל על ידו לריסס הומודיס ממשעיו: מהסבל

שיש עליו בזה מהשם הטוב והתפארת. זה בצרות המיוחדות בו, וכן יעשה בצרות הכוללות, שישעבדו לבלבולי המחשב על לבו אורך הגלות ופזור האומה ומה שהגיע אליה מהדלות והמיעוט, יתנחם תהלה בצרוק הדין כאשר אמרתי, ואחר כך נכבדי עונותיו, ובשכר* הצפון לעולם הבא, ובהרבק בענין האלהי בעולם הזה, ואם ייאשנו שמונו מזה, באמרו התחיינה העצמות האלה, לגודל מה שנכבדנו מגוי ונשכח זכרנו, וכמה שנאמר יבשו עצמותינו ואבדה תקותנו נגזרנו לנו, יחשוב ביציאת מצרים ובכל מה שנאמר בכמה מעלות טובות למקום עלינו, ולא יהיה רחוק בעיניו איך גשוב לקדמותנו אפילו אם לא ישאר ממנו אלא אחד, וכמו שאמר אל תיראי תולעת יעקב, כי מה הוא הנשאר מן האדם כששב תולעת בקברו :

יב אכור הבוזרי כמו זה יהיה בגלות חיים ערבים ויפרה פרי תורתו בעולם הזה ובעולם הבא, ומי שהוא טובל הגלות מתקצף, כמעט שהוא מפסיד עולמו ואחריתו :

*ג"ל ובשכל .

אמר

אורח נחמד

קול יהודה

מהסבל לטוב דין הבורא : זה בצרות. כלומר אם שרצנו עד כה הוא גלותו הנגיפות לאיש אחד : גלות הכוללות. שם על אומה הישראלית כולה : בבלבולי המחשב. רעיונים המגלגלים מתשנתו לפרסר אחר מדותיו של הק"ה : ובשכל הצפון לעוה"ב. שיהיה בלבו שטעונו והסקלות לאומה היא חוטלת על גביה אל דבקות הכלל הכוחי לעולם ככל, כענין הנאמר קרוב ה' לגבדני לב, שכל עוד שהחומר מדוקדק עשוי כוחותיו מתקרב אליו יותר : ואם ייאשנו שמונו בזה. והם כילי הרע טעונו על ימיתו לטעון מילא אורח : באמרו התחיינה גוי'. כיוצא לשקר שהיה לנס תרופה וכרי אדם כבר נטרדים מסיוט לגוי, וכרי אדם כעו עלמות המת שכבר נתיכח : וכמה שנאמר יבשו עצמותינו (ויחזקאל ל"ג) כאשר הביא ספוחים אחר לו בשי"ת העמוס האלה כל בית ישראל הסם כה אומרים יבשו עצמותיו והקדים יקומו גוי' : יחשוב. תשובה לשטן מילואת מזרים שצד יקראו בשל מתרגם עד מלח משונעדים לפגודות יבשו ויפרי מאשר הם סיוס בגלות, ועם זה הושיענו אלסינו וסוילא אורנו מש : בבכמה מעלות טובות. הנוכחות בגדס אליל הוילאנו ממזרים ולא עשה כסם שפטים דיינו וכו', י"ד נסים ונשלמות גדולות זה לחי' : אלא אחד. איש אחד מישראל לא תקרב י' ל' לעשותו לגוי גדול ועמוס, וכמה שאמר שפי"ט למשה אהבתי נדבתי גוי' ואעשה אותך לגוי גדול גוי' : אל תיראי חולעת יעקב. (ישעיה מ"א) מתי ישראל את עתהך נאם ה', וי"ל מתי ישראל מספר מועט יבשר מנס : כי הוא הנבאר מן האדם, כל"ל. וי"ל אע"פ שאדם כמו אדם שמת וכבר נקרב ונשכח כל בנינו ולא נשאר ממנו רק תולעת אחת, כלה ה' הוא העוזר לנו :

יב כמו זה. הכוונה בלבו כמו זה שזכרתי ועברו לו חיי בגלות : ויפרה. מלאן פרס ורבה : ומי שרואה טובל הגלות מתקצף. כלומר ומי שחול מתקצף ומסיר את הש"י כסגלו את הגלות, מפסיד שני עולמות :

ומה

הנחמד והחשוב בזה הוא שישעבדו לבלבולי המחשב על לבו אורך הגלות ופזור האומה ומה שהגיע אליה מהדלות והמיעוט, יתנחם תהלה בצרוק הדין כאשר אמרתי, ואחר כך נכבדי עונותיו, ובשכר* הצפון לעולם הבא, ובהרבק בענין האלהי בעולם הזה, ואם ייאשנו שמונו מזה, באמרו התחיינה העצמות האלה, לגודל מה שנכבדנו מגוי ונשכח זכרנו, וכמה שנאמר יבשו עצמותינו ואבדה תקותנו נגזרנו לנו, יחשוב ביציאת מצרים ובכל מה שנאמר בכמה מעלות טובות למקום עלינו, ולא יהיה רחוק בעיניו איך גשוב לקדמותנו אפילו אם לא ישאר ממנו אלא אחד, וכמו שאמר אל תיראי תולעת יעקב, כי מה הוא הנשאר מן האדם כששב תולעת בקברו :

החסיד הגלות והפגעים ההווים בעולם. והוא אשר דבר מהלה בלמרו ויישב בלבו לדוק הדין ישוב שהיה לו למנון למספור מהפגעים והגרות וכו' : זה בצרות וכו'. כל מה שזכרנו עד הנה יאורה להכדי בצרותיו הפרטיים, וחולס כן ישמור לעשות גם בגלות כצור הסוללות וכו' : ובהרבק בענין האלהי בעוה"ו. הזכיר זה אל גרות הרבים ולא זכר אלל הגרות הפרטיים, וכן זכוחה רבים עדיף : ואם ייאשנו שמונו מזה וכו'. הוא טען הוא יצר הרע המכית והמדיח : התחיינה העצמות האלה וכו'. כבר ניאור זה על גלותו בשני סי' ל' : יחשוב ביציאת מצרים וכו'. בניאר שרי השירים אשר לי יפה הוא נדרש על זה מאמר שלמה לכסוהי נרכבי פרעה דמיפקד רעיית : אפילו אם לא ישאר ממנו אלא אחד וכו'. קרוב לענין זה ניאור הכר"ק מאמר ירמיה סימן ג' וקתהי אחכם אחד מעיר ושנים משפתה והבנתי אחכם יון, אפילו יהודי אחד יהיה צביר מערי הגוים משם לקתו, וכן אם יהיו אפילו שנים לגדס בלומה אחת משם אקחם, והואלומה נקראת משפתה כמו וחס משפתה המזרים לה עתה וכו', פי"ט : כי הוא הוא הנבאר וכו'. כלה כליון נחשב וכאדם ומהו מה ששאר ממנו צעה היה, ואף גם זאת חזק וחזק הוהלתו שאף אם אל שאלו נודד אל ירמיה בוד הגלות ממדור ההתחון בשפלה המדרגות, ולא ישמע וישוח מספר העם ויפלה ארוע מעבר עד שיש ישרא ישראל רק אחד בכל בגלות, הן לא קרה יד ה' מהושע. וכל זה כלל בלמרו אל תיראי חולעת יעקב. ועל כוונה זו ניאור הרמב"ל מאמר הכהוב יהי ראונו ולא יחמו גוי', שהוא כהפלה על הגלות הראשון גלות ישראל שגלה הגולה פלאהר מלך שאר השבטים ממלכות ישראל פי' שלמנאשר מלך אשור וכלם גלו להלה והכור נהר נוון וערי מדי, וכללו כלם בשם ראונו כי הוא הגדול ואליו ייוחס הגלות, והפלה של ימות בקרב האויבים אע"פ שיבאו מחיו מספר, שנסוף הענין יהיו עשרה השבטים מספר מועט. ולמר חולת ליהודה, למר שזכה עמוס ההפלה על גלות יאודס וירושלים, ועליו למר שמע ה' קול יהודה, ר"ל שישמע לעקבה בגלות וכו' :

יר ומי שהוא טובל הגלות מתקצף ומי שלא יבנה ייחס גרם שיבסו לדוק הדין על לב

יג אמר החבר ומטה שיוסיף לו עריבות על עריבות, שיברך תמיד על כל מה שהוא מוצא מן העולם ומה שמוצאו ממנו :
יד אמר הכוזרי ואין הוא זה, והברכות טורה יותר :
טו אמר החבר תלה האדם 'השלם' (כ"א הגמור) יותר ראוי 'שיספר' (כ"א שיספור) בהרגשת ההנאה במה שיאכל וישתה מהתינוק והבהמה, כאשר הבהמה יותר ראויה להנאה מהצמח אע"פ שהצמח נוזן תמיד :

אמר

קול יהודה

אוצר נחמד

בנקודתם רק יתקף מקולך רוח ומעונדה קשה, כמעט שהוא כפדו השלם העולם הזה והבט :

יג על כל מה שמוצא בוצא מן העולם וכו'.
 כבר ביאר המורה פ' י"ב מהשלישי שכל רע שימצא האדם ישוב אל אחד משלושה מינים. המין האחד מן הרע הוא מה שיקרה לאדם מלד כפע כהיום והספק, רוצה לומר מחשבר הוא בעל חמר, כי מפני זה יארע לקח בני אדם מומים גדולים וכו'. המין השני הוא מה שיערע לבני אדם מקלחם לקלחם בהגבר קלחם על קלחם וכו'. והמין השלישי הוא מה שימצא כל אחד מבני האדם מפעולתו בעלמו וכו'.

הנה אמרו מה שהוא מוצא וכו', היה עולה בדעתה שכיין בו לפשיטתו של אדם כשהוא עלמו גרמא כחוקי אשר הוא הולך אליהם למצוא אוהם. ושאלמו ומה שמוצאו ממנו, יהיה ענינו מה שיערע לו, אם מהכרח הטבע אם בכחירת אדם מהגבר עליו והוא לא חסמ ולאש בזה רק מחוק השכל הרב כהא אליו למצוא אותו וללבוט בו. אמנם אשר רציתי אני לזיק לפני בדבר הזה הוא שכיין בדבריו למחמר ההנא (סוף

יג ומה שיוסיף לו עריבות וכו'. ר"ל והדבר המוסף לו מהיותו מן מהותיות הוא מה שמצא תמיד : על כל מה שהוא מוצא מן העולם. כל מה שמוצא ליטוט בו ממגר העולם ומסיו : וזה שמוצאו ממנו. ומה שבעולם ומקויו טועים בו לענות נפש, וכמחמר חו"ל הייב אדם לנדר על הרעש כשם שהוא מנדר על הטוב : **יד** ואין הוא זה. כלומר דרך הוא מוצא עריבות בעבור הכרעה : והברכות טורה יותר. הלא אדרבה טורה הוא לו יותר, ולא לו הרע שבעני עד שיערע עוד כנכחו :

טו האדם השלם. נגדלו וכמוסיו : יותר ראוי שיסופר בהרגשת ההנאה. שמי הוא גדול יש להכיר עליו כהוא מגניט יותר הנאה מן הדבר המהנה אותו : מהתינוק והבהמה. פסוקו והכנה אם יתלבו דבר מחוק לא ירגיעו כ"כ עריבות כמו האדם גדול : כאשר הבהמה יותר ראויה וכו'. כמו שדלתי כהכנה מרגשת הנאה יותר בלחם ממש שמרגיש בלחם כחמת מן האדם כבט לו כח שלומה : אע"פ שהצמח נוזן תמיד. אע"פ שגם הנאה מקבל מוונתו מן ממגר תמיד אינו ראויה להנאה כמו הכהמה : **בן**

ברכות) חייב אדם לנדר על הרעש כשם שהוא מנדר על הטובה וכו', ויהיה אמרו על כל מה שהוא מוצא מן העולם, כל אשר המצא ידו ולמנו טובה והלחה, כלשון כל אשר המצא ידך לעשות ככרך עשה, כמולאם כענין, כענין מזה, ומלאו חן, ומלאו מרגש, ורבים ככה כשהיהם פעל המציאה לאדם. ומה שמוצאו ממנו הוא הכך זה, ר"ל הגרות והפגעים אשר יקרוהו, בלשון ומלוצו רעות רבות, ומלוצו על אה כל המולאם אותם, אה כל ההלכה אשר מצאהם בדרך, וכמו אלה רבים כשענין המציאה נהלה בדבר אשר יקרוהו. והביאור הזה יכירם מאל להמך הדברים. כי ערבות ברכות הוא מחפשה כה הטובה וזרעה, ובעלם ורלשונה בדרכה הטובה, ולפי הביאור הראשון לא היה לו מקור רק ברעות, וזה לא יתכן כמו שיבוא :

כו הלא האדם השלם. ר"ל המגר גדול שחיינו מיוק : יותר ראוי שיספר בהרגשת ההנאה וכו'. לכ אדם יחשב דרך ביאורו, שהאדם השלם הוא המספר על עלמו היווה מרגיש בהנאה וכו' יותר מהחיות וכו'. אמנם הכיות המחמר הזה בלתי לזק בעיני שיהיה האדם השלם ראוי שיספר על עלמו בהרגשה הנאה וכו' יותר מהחיות והבהמה כי המונן מזה שהבהמה גם היא ראויה לספר מדרגת בהנאה, כחיתו אינו כל בני שראוי להכין פני הכפור ללהמים, וכה יהיה שגם האדם הקריאה, הלא האדם השלם יותר ראוי שיספר וכו'. והטובה לו ימות הכפור עליו היווה מרגיש הנאה וכו' יותר מהחיות והבהמה, כי אמנם כפי מדרגת ההכרה חתהף מדרגת ההרגש בהנאה, כהשונה המלך אליו כבסקא הנמשכה בלחמו כן הוא ליחרון החוש וכו'. והלא הוא כחובה על ספר ו' סו"ל"א בזה שחמר הטבע מחמר ח' סיון ז', כי שהיה הנה כמות הנאה וההענוג מהשהפוח גם יחד כהידושו. והאהה היא קרבה הנאות מההחבר והלחמד אליו, כחילו המחמר טעם העל אל העל, אור יקרוהו אל העין, והמחוק לחך. השיטת היא בהרגשה הנאות ההוא ובהיותו אלל החשיב, כי אם שגוה נתיקה עליו גם כי יתחבר אליו הנאות לא יתענג מהסרון הרגשתי בו. וכן אמר ו' רש"י בזה שחמר הטבע מחמר י"ב סיון ל"ט כי בהכ הנאה היא הרגשה ענינה, וכמו כן כהכך על הרעה הבלתי נלוח המחמר לנש"ה היא כבה ההוגה והעצל. ומל זל יתשך שמדרגות הנאה יקרוהו מדרגות הכבוד והשלמות הנמצא בעולם החושב ושליומות ההחברוהו אל החשיב, וכפי מדרגת הרגשתי ובהיותו בעלות החוש המונן. ומזה אמר ו' בינה כבספרו החכר, שחיותה מעולה ובהיותו יותר שימנה המיס הנאהו עומה עד מלד, ט"כ. וכל זה האעה להשונה שאלחו שיבא השלמה כסיון י"א :

ההודות

מִן אִמֵר הזכור כי הוא ליתרון החוש וההרגש בהנאה, כי אם היו מביאים אל השכור כל אשר יתאוה, והוא בעיני שכרותו, ממאכל ומשתה וישמע הננונים ויתחבר עם מי שיאדב ויחבבתו אהובתו, ויסופר לו כל זה כשירפא משכרותו, היה דואג על זה ויחשוב הכל הפסד ולא ריוח, מפני שלא באו לידו ההנאות. ההם והוא בעיני שירגיש וינעם בהם :

יִן אִמֵר החבר ההודסנות להנאה והרגשתה ושיחשוב בהעדרה קודם לכן כופל ההנאה. וזה מתועלת הברכות למי שהוא רגיל בהם בכונה והכנה, מפני שהם מציירות מין ההנאה בנפש והשבת עליה למי שהננה וכבר היה מוזמן להעדרה, ואז תגדל השמחה בה. כמו שאתה אומר שהחיינו וקימנו, וכבר היית מוזמן למות ותורה על שהחייך, ותראה זה ריוח, ויקל בעיניך ההולי והמות כאשר יבא, מפני שכבר חשבת עם נפשך וראית שרוחת עם בוראך, וראית ראוי להעדר ממך כל טוב בטבעך כי עפר אתה, והטיב לך בחיים וההנאות, ותורה על כן, ובעת שיסירם מכך תורה "ותעבוד (כ"א ותעבוד) ותאמר ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך, ותהיה נהנה כל ימך. ומי שאינו אוהו הדרך הזה אל תחשוב כי הנאתו הנאה אנושית

אוצר נהמד

קול יהודה

מִן כן הוא. והוא שק הדבר: ליתרון החוש וההרגש בהנאה. כשירגיש נמשך לגדול עליו החוש וההרגש, כמו שהאמר שמי שיש לו חוש השמע ומזין דרכי העונ והקולות, כששמע געון ויחר נהנה מזה שהוא שומע ואינו מנין דרכי העונ. וכן הבנין נמשך למלכת הניח כשהוא לניח על השלמות ועל הכוון בכל חקיו, ויפלא הלא גדולה, ומי שאינו מנין כ"כ זאת השלמות לא יפלא הלא כ"כ: וחבבתו אהובתו. הלא הכאסוף לו החייקו בו ויבקש לו: היה דואג. על מה שמלא אוהו הלאו כללו וכוא לא נהנה מהם: ויחשוב הכל הפסד. לא די שאינו שמח כל מה שקדם אוהו אלא נמשט עליו מלאו כליו כשכיר דבר מה וינעם בהם. ויהי לו נעימות עמם:

יִן ההודסנות להנאה והרגשה. כשהאדם מוזהר עליו קודם לזה שיטנו וירגיש כהנאה זו: ויחשוב בהעדרה קודם לכן. כשעש שהוא נהנה מושב הסבדל ממש שמלא נשאו נעם הכאה ונין מה שיהי לנפש קודם לכן כשהכרה אוהו הלא עיניו: וכופל ההנאה. כשהוא הנאה: וזה מתועלת הברכות. שאינו לא יניח אף שהוא נהנה לבו כל עמו אוהו כרובו לנאה כהנאה. אמנם כאשר טוען לב נהנה לו מקודם וינעם ממנו שיטנו לולא נהנה הלא המשגיח אשר מן אוהו כזה, וקודם שאוכל מוזהר עליו ליתנות מאשר נהנה לו: למי שהוא רגיל בהם בכונה והכנה. שהוא מוכין כניסוחיו על מה שיהי בהם מציירות מין ההנאה בנפש. ההנאה עושה רושם בנפש ומשמחה מתכנתו כמה שהיא נשאו כעדר ממנו קודם לכן: וכבר היה מוזמן להעדרה. האדם הכחיד אוהו כואל מוכשר כהנאה זו ויחר מוזהר מני אדם כעדרים ממנו

יִן ההודסנות להנאה וכו' ושיחשוב בהעדרה וכו'. זכו צולח מה שהיה סימן י"ג שהכרתו אשר יבדך הכחיד המיד מוכיפות לו עריכות על עריכות, וזה כי המכרך בנזכה והכנה כראוי יקדים להעביר כל טובו יח' על פניו, בהכניו מה שהיה נשך ממנו לולא ה' שהיה לו ומה שמלא המקום את הסמונו, ועל ידי הניח הזה הוא מחטור כהרגש שם ומזמןו כזה אל מול ההנאה הכיו ששמד ליהנה בה אחר נכרתו, וככן הכלל הנאה, כפי מה שהנאה בשני הכנות הקודמות: כפני שהם מציירות וכו'. ר"ל שהכרתו ההם מניחות בנפש המכרך מין ההנאה המומנת, ומניחות בנפשו גם כן השנה כראוי לנפש הנאה אל הכוון יח' שהן אוה: וכבר היה מוזמן להעדרה וכו'. וגם זה מכלל הניח, כי לולא אלוהי אכרהה היה לו להמליץ כל דבר, כי ענה ריקס שולה, על כן שימח ויניח: תורה והעבור ותאמר וכו'. ר"ל שאם רוח עושים על פניו יתקף ולקפץ ולהריר אחר מדות בוראו, ועבור ויילך מן יחסה ואשם, כי זו כחו לאלוהי לעשות כל הישר בעיניו למוצו לו כל הימים. אכן יש מוסהאזה כשהוב כהן חרס והטעמו, והכונה מוכרת על עטרתו לשמים ולגמי כהרה אחר מדוהו: ותהיה נהנה כל ימך. ר"ל כשהכרך על הכונה ועל הרעם, את הכל

לולא מהנה די ה' אלו: כמו שאתה אומר שהחיינו. על כל האות המהדרות לו מוזהר לומר: וכבר היית מוזהר למות וכו'. ענין נכרת שהחיינו הוא שאדם נותן על לבו לכוונת על זה כמות הכשר שהחיינו המקיים כל השלמות, ולולא כשהחיינו כהם ככר כיון ליום ואזכירם והאדם כלהה מס: ותראה זה ריוח. הכוונת הכוונת שחיה עד כה, כי האדם משער למה זכב ולשכר וכוא מוזהר למה לולא חסד ה' והחיות: ויקל בעיניך ההולי והמות. איך מלשער כשהשכר כהולי והמות כי לכן לאה מוזהר, ואם לאה מת איך לו קר מניעת הכוונת קר הקב"ה. ענין השכר עש כהנש וידעת מאין כאת הלא מן העשר: וראית שרוחת וכו'. אהם כואל ריוח כהנש עשש קר הכוונת: שאתה ראוי להעדר ממך כל טוב בטבעך. מה מקוץ איך אהם לריו לשום טובה. כענין, ר"ל מהם שהיה מוכנת עליו: כי עפר אתה לו, ומה טוב ויכל טעם לך: ותורה על כן. על זה: ותורה ותעבוד, כ"ל היכרה. ור"ל מתועלת הנשך מלבן: ותהיה נהנה כל ימך: ומי שאינו אוהו הרר הזה. אלא הוא חושב ש כל ההנאות מחייבות אלו:

אנושית, אך הנאה כהמית איננו מבינה, כאשר אמרנו בשכור. וכן יעלה החסיד אל לבו ענין כל ברכה ויבין הכונה ממנה ומה שהוא נתלה בה. הנה יצייר ביוצר המאורות, סדר עולם העליון וגודל האישים ההם, וגודל תועלותם, ושהם אצל בוראם כקטן שברמשים, ואם הם גדולים "בעצמם לגודל תועלותינו" (כ"א) בעינינו לגודל התועלת) בהם. והראיה שהם אצל בוראם כאשר אמרתי, שחכמתו והנהגתו ביצירת הנמלה "והדבורה" (כ"א והכלים), איננה מקצרת בחכמתו והנהגתו לשמש וגלגלה, אך סימני החכמה וההשגחה יותר דקה ונפלאה נכמלה בדבורה (כ"א) למה שהונה מהכחות והכלים) עם קטנותם. יחשוב בזה כדי שלא יגדלו בעיניו המאורות ויסירתו השטן בקצת דעות אנשי הרוחניות, ויעלה בלבו שהם מועילים ומזיקים בעצמם, ואיננו כן, אבל באיכותם כרות וכאש, ויהיה כמו שאמר אם

אראה

קול יהודה

אוצר נחמד

הכל יפה בעתו הסגול בזהבנו וברוב הנה, והוא הערכות המושג בברכות לפני מויה המכר כסיו' י"ז: כאשר אמרנו בשכור. כספקא הקודמת: הכונה כמנה וכו'. כ"א הכונה העלמית אליה מעיקר הנהמה, וגם הנהלה בה מהמנה דבר מתוך דבר, כי אחת דברה שהים זו שזעזעו, וכמו שמוכרז והוכך: וגודל האישים ההם. כ"א הפרטים ההם, כלשון הכתוב על זכה הפנים (ישעיהו מ') חיש לה נעדר: ושהם אצל בוראם וכו'. הן הן מאורות אמריו שנבראו בראשון סיון ס"ה, והתלו צריביו סיון כ"ה ובממישו סמוך לסיחמה הסכר: כאשר אמרתי. היוחס כקטן שברמשים: שחכמתו והנהגתו ביצירת הנמלה וכו'. הכונה מנומרת ממה שמוכרז בראשון סיו' ס"ה. ויהיה אמרו עם קטנותם, כאילו אמר להיוחס קטנים, שמלך זה היה הכהמה בהם יותר דקה. ולפי הכונה האומר למה שהונה בהם מהכחות והכלים עם קטנותם, יתבאר שהכמה מיכרת בהם למה שהונה בהם מהכלים והכחות עם היוחס קטנים מלך. וענה ישימו לך בני זיון הקרים איכה נהשבו הנגופים הקרים הללו אצל בוראם לגבלי חרס, שהרי הגדול שבהם יכונה בשם חרס, (איוב ט') האומר לחרס ולא יזרה, (בופנים י"ד) בטרם יבא החרס. ועל כלל גמזר (איוב ל"ה) ונגלו שמים מי ישיב: אנשי הרוחניות. החוטאים לדעת חקוק שמים ומשדלים לשום משטרם ברחץ ע"ו הורדת רוחהוים על איזו נורה, כמוזכר בראשון סיון ל"ז: שהם מועילים ומזיקים בעצמם ואיננו כן אבל באיכותם וכו'. כלאמרו בראשון סיון ע"ו אכל יש ליסודח

אך הנאה בהמית. כמו הכהפה כהנטיה שאינה מרגשת, טף כואו ארט מרגיש, מאלה שהוכב תמיד עקר רלוז לו ואולי עוד יותר כהנה וכנה, ונמלא ארכה מילך תמיד: ומה שהוא נתלה בה. מה שהוא הלוז בברכה זו: ביוצר המאורות. ברכה יולר אור וכו': עולם העליון. עולם הגלגלים: וגודל האישים ההם. הגלגלים: וגודל תועלותם. תועלת הנפלא המגיע לבני אדם מהם, והם לא נבראו רק לשמש את בני העולם: מה שיהיה בהם לזכרון היליה: ושהם אצל בוראם כקטן שברמשים. הנה הגודל העליון שיש להם אינה מעלה ענין החכמות שאינה אלא מעלה גשמיים ונחלים בעינינו גדולים מלך ענין גופנו הנבני ג"כ, אמנם מלך הכורה ויכין החכמה בהם שיהם אלא הכורה אל רמם האלמיה היותר קטן: ואם הם גדולים וכו'. לע"פ שגראה לנו שגמזר מהם פעולות גדולות הרבה: לגודל התועלת. זה הוא משיג אלהינו מרגשים תועלת המגיע לנו מהם מה שאין אלהינו מרגשים מן רמם הקטן, אבל לפני יתברך הכל גלוי ובכל אחד מהם יש תועלת מעין מה שאין אלהינו מבינים אותו: שחכמתו והנהגתו ביצירת הנמלה והדבורה. הכמה הבריאה בהם והסמג טענה בהם הכורה, וזהו שאמרו רואים שהנולה עם קטנותם יש לה כנה נפלאה וכיין בקין לחמה לימי החורף, ולא היעו לה זה מלך הלמוד וכסיון שהרי אינה חיה י"ב חודש מלאמז מל"ז, והם נולדים בימי הקין ומלין ידעו כי יתפקד העת ויהיה הכל על הארץ בלשון שיהיה לחמה זו, וכן הדבורה מה רבו משיגים ללקוט החלקים מהשמים והנולדים והנחלים לננות לה ביום תמותת משרש ושם אלהינו מותר מהכלל אשר חקוק מן אשר החבל מהחלקים המתוקים אשר נולדים ופרחים, וזהו הדבש: והכלים. והאיברים החלוציים, כמו העינים והרגלים והסם והאזעם, והבסימים הכרם וככלי משיגים וסגידים וסורידים וכלו שבהם דמם טובך והולך וכלו חלקי גופם עם קטנותם: איננה מקצרת בחכמתו. לומר החכמה הנהם להם די כרם ולא לקרה ידע שבוט ענין נפלא, והם כהנטיה חקיקין

כמה וכמה בשמים ויורה עם הקידים: וכן שבתות. יוסר: יחשוב בזה. שמה חלמה מה בעל אדם לטרוד רעיונותיו בנריאם כרמשים ומהסנהם: כדי שלא יגדלו בעיניו המאורות. ודלי שיש בזה תועלת עולם, מן כהנטיה גודל המאורות והגלגלים ושמולותיהם כהנטיה יעלה על לבו דבר גילעל לאמר אך יש אליהם שופטים בתוך זכא השמים וכסיליהם, ויבוא על השטן בתוך רעיוני מחשבותו להתיב עליו לשטע לנשבו אורו עם שועלי און עובדי זכא השמים: אנשי הרוחניות. ארשיו כהנטיה כהנטיה ומהנטיה להם כהנטיה ושלמאלה כהנטיה אחד מלכא השמים, כהנטיה לטוריד רוחניות זה הכובד אל הכורה יהיה להנבואות מונס, כהנטיה אשי סאכ"ה וטובדי כוכבים ומולות הקטנותים: שהם מועילים ומזיקים בעצמם. שיש ד"מ כה וטובדי כהנטיה או כלאח מלכא השמים להרע או להטיב מלך תמס: ואיננו כן. בלמה אין מועיל בהם מלך עולם ואין להם לא רגון ולא חסן: אבל בשמים שפלהם אינם רק מלך הטעב מועטעב בהם אשר אין כה בהם לנשות, כמו שהלמר כהנטיה השמים כהנטיה גודל חלקי

אראה אור כי יהל ויפת בסתר לבי (נ"א ותשק ידי לפי). וכן יתן אל לכו באהבת עולם, הדבק הענין האלהי בעדה המוכנת לקבולו כהדבק האור במראה הזכה, ושהתורה מאצלו התחלת הפץ ממנו להראות מלכותו בארץ כהראותה בשמים, ולא נזרה החכמה שיברא מלאכים בארץ, אבל אדם מורע ודם מתגברים בהם הטבעים

ארצו נחמד

האין על כרחו יולד האור וסובב ונא"ל בענין אחר, אם לא נצטח הכוונא להשקיט חומו ימים עמים סתרו או רוח מקרד טעב נאין, וכן כשאר הכוכבים שאינם רק ענרין ביד הסובב זו: ברור ובאש. שאין להם אל חכמה ולא חלק בנינו אל, כארים ממים, ופעולות רבות נמשכות מהם, האש על השמיים, והרוח הפרק הולך ולצבר הנושעים ולקבד האויר: אם אראה אור וכו'. בראו זה הסתובב הוא שאיוב לא הפשאר עצמו שלא האמין בשמות יורה, שאין יאמר גם הוא שון פלגיו, מה גם, הלא אין קץ שון גדול מזה. אבל ר"ל שגא טעם כעשות וכו' אלא שכן כרמב"ם הפ"א מ"ש ע"פ"ו ועשותם היה כמה שחשבו הואיל והאל ברא הכוכבים לנסיגו א' השולם והלקח להם כבוד לשמש לפניו א"ל הם וככדים בעיני א' יתבדק ראויו א"ל כי לשאנח ולפארח וכן לרנן האל, וכמו שהוא ראוין ממלך שיכבדו השמים היוצבים לפניו לראשונה במלכותו. וזה שאמר איוב אם אראה אור כי יביא, ויציב השמש שלו פעולה נפלאה ועבודה משונה לפני האל, ויהיה אחריו כמדדנה להאיר לילותו, ויפת כסתר לבי, אולי יסא אמרו דור אנוש שראוי לשבח ואומם וכן הפן האל והיא הסתול ואולי האשבו כי לטעמד עבודתו מאזויו ליות נרות ונשום, גם הוא שון פלגיו, שגם לחשוב זה שיהא ראוים לעבוד הוא שון פלגיו, כי כחשיו לאל ממשל, מחלחל שיהא ערך ואין דומה לו יתבדק ברכותי שמיים, ומגביסו לנשם גבוה מעל גבוה והמשפילי לראות, ולפניו יתבדק אין הדלד כנכראיו, ויהימש דומה לפניו כמו הגמל, והסבל כרה לכבודו נלבד, כמ"ש כל הנקרה בשמי שמיים, ומגביסו בראשיו ירשיו אף עשויים (ישעיה מ"ג), ואין אום נכרה ראויו שישובד נכרה אחר כמוהו: וכן יתן אל לבו באהבת עולם. אחר שיהא כיוונה כניכס ויולד אור שיהא כרמב"ם מלשני ק"ס, ביאר ענין כרסס אהבה רבה שהוא הכרסס השמיים. וננוססו הפסדסים אהבה עולם אהבתו א' לרסויו וכו', ור"ל כבוד השתלה להרמב"ם הדבק הענין האלהי. בדיקת ענין אלוסי: בהדבקת האור. ר"ל אחר שהוכיח כרסס על יצירת האורות הנשמיים מוכיח כרסס על האור הרוחני שישוע על הליכותו שהוא אור נכד כרסס: בהדבקת האור במראה הזכה. שאלם אינם גוף מקשי כמו אחר ממיני המתכות מלועס הכרסס עד שיהא סניו מחולקים כפי האשכז, או האור הכרסס עליו מגוף מחולק כמו כמי שיהא כל האור הנוסל עליו וכשל ממנו וחומר שיהא זוט הביולה, ר"ל באותו עוקש שהאור נוטל על הגוף הנושעים הוא חוזר ונכשל ממנו אל הכרסס כנכדו. ואלסם בגוף שאינו מלועס האור הנוסל עליו מחולקין אום וזאכס מתחת עיגומתו השמש וכל זה מוציא בתבנית התרומת הנקרה האלאטעריק"ר. וזה משל לאור עליון סדק כורע יעקב לטוהר גוסי חוכות נשס: ושהתורה מאצלו התחלת הפץ ממנו להראות מלכותו בארץ וכו'. כלומר שהשורה היא המתלה לבראות השוה כבריאה השולט והסלד מלך כרסס וחכד להיטיבו בחזרתיו, וע"פ חוקרה התנוסה מן השמים לבי ארס כהנוון רכס לעיני כולם, להראות כי הוא אשפע על הכרסס ומלכותו בכל משלה, והסנכסו והשנכחו כשולם התחנן שיהא השמיים כשולם העליון, אף שהאדם כששל המצב והמלאכים כשולם העליון, לא נחשד לו למאותם כי כנודו מלא עולם וכל כרואיו כשכסוים ונכסוים: וזה גזרה החכמה שיבראו מיאבים. ר"ל ששם האדם בארץ המלאכים ששיי ששים אין זה מוד גריעות האדם והשיבות המלאכים, אך מניי שאל גוסי התכנסת שייטי המלאכים נאין, מאחר שאין להם כעניס מתהללים רק אחר שוט, ואמנם האין לכווסה מן ענייסי מתהללים שסס ארנסת סידוכות לא יסין כריאה המלאכים שמה: אבל אדם מורע ודם המתקלף כעניינו ומתגבר וכו' האחד על חנינו, דומה

קול יהודה

ליוסותו ולשמש ולירח והלכוכבים פעלים, ע"ד החימוס והקוריו וההכנסה וכויוסב והתלוויס בהם, מבלי שנייחם נסס חכמה רק עבודה וכו', ע"פ. כי אמר בעלמס, על הפעולה בעולם כחכמה ודעת. ואמר בליחוסה, על הטבולה הכימוס והקוריו וכו': ויהיה כמו שאמר אם אראה אור וכו'. הוא מאמר איוב (ל"ה) אם אראה אור כי יכל וירח יקר הו"ך ויפת כסתר לבי: והשק יד לפי גם הוא שון פלגיו כי כחשתי לאל ממעל. וכמה שיש הרמב"ם על אראה אור, הוא השמש, וירח יקר, כחצי החדש, ויפת כסתר, כמו פו יפתה לכבדכם, ותשק ידי לפני, מין ממיני ע"א, כי רובו הקדמויני ערס כלא הניאיים היו עובדים שני המתאדומים, על כל אמר גם הוא שון פלגיו כי כחשתי לאל ממעל, והענין שהוא למעלה מהמאורות, ע"פ: וכן יתן אל לבו באהבת עולם וכו' בהדבק האור וכו'. אינו רחוק שבהקפיו למיכות אהבה עולם ליוצר המאורות השנכרר כל הדמיו היה: ושהתורה מאצלו וכו'. ביאר אין מתגלגל דבר כחירוהו בעסו או יאר לו לסגולה דבקוהו כמו שהינה וזה כי הפץ א' בידו מקדם משפילי מאל להאלי כבודו לכרואיו ולהראות מלכותו בארץ כשמיים, ויסן גזרה חכמתו לעשות את האדם בארץ והוא חומר מעור כורץ כמן למועדי רגל, על כן חסלו בידו לא ללא ענין בלו, רק כי עליה מעמיס יכוח אל מול האור האלהי, ויחידים היו, עד גוה יעקב הכל נחלחו אשר זרעו וכוון לפניו לקבל הענין האלהי כעלם השמיים למוכה. והכס ענין אחרו שהשורה מחללו הכהלת הפץ וכו', יהבאר עס מרה שאמר ס' ע"ג וכאשר הייתה כונת הכהונה כבריאה השולטת הכורסס שהיו גוף החכמה ומשפיהם על הצדיקים וכו', ע"ס: אבל אדם מורע ודם. ששכח זרע השמש ודם גזרה חכמה, וכמו שכתבנו בראשון סימן א', ונסנה דברו כמון להחיותם הספר בהקדמה השנית בחמרו כי השכנת זרע והדם חומר לאדם. ואולי לזה כוונו חז"ל באמרים (דה"פ) במעלות דרע ר' חיינא בר פפא מלי דכתיב ארתי ורכעי

הטבעים ומתנצחים בהם המדות, כפי התחלפות ההצלחה ורוע המזל, כאשר נתבאר בפסוק יצירה. וכאשר יזך מהם יחיד או קהל, יחול עליו האור האלהי וינהיגנו בנפלאות הענין והצורה מקבל מסכית לדברו דבק בסדר אשר צוה בו אחרי המאורות. והגלגלים, אלא חסידו בני אדם, היו יחידים מאדם ועד יעקב, ואחר כן שבו קהל, וזל עליהם הענין האלהי לאהבה להיות להם לאלהים, וסדרם במדבר כסדר הגלגלים,

ארבעת

אוצר נחמד

קול יהודה

ורצני זרית וכל דרכי הכנסה, מלמד שלא נזר אדם מכל הספה אלא מן הכבוד שבה. מנח דבי ר' שמעאל משל לאדם שזורה צנית הכנסתו נוטל אה האוכל ומניח את הפסולה. כדל' אברה דל' אברה רמי כתיב והזרמי חיל וכתיב האל המלאכתי חיל, אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע זרמיני וחזמיני ע"כ. ויורה המורים בנחול זה, כי לפי צמל האדמה יהיה ארזי מטינין שמינין, כמו דרך נצר בעלמה, ורבעי נס הוא שמינין, בלשון לרבעה. והולס אני לפי דרכי אפרע ארזי מלשון ארז כשמי המורה על דם נדון, ורבעי היא טפת הרע, וכמו שדרש שם ר' אברה מ"ד מי מנה עפר יעקב ומספר את רבוע ישראל, מלמד שהקב"ה יוצג וסופר את רביעיותיהם של ישראל מתי הכא טפה שהזיק נזר סימנה, ועל דבר זה כתיב עיט של בלעם הרשע, אמר מי שהוא יסבור קודם ומסרתיו טהורים וקדושים יזין בדרך זו, מיד כתיב עיט, דהכיב נאס הגבר שחם העין וכו', ע"כ. ולפי זה יוכלנו בדברי דוד מטעם ח"ו שני התלקים שזכרנו היותם חמר לאדם: **מתגברות בהם השבעים. הם** לרבעת היסודות עם לרביעיות שמתחזים בהרכבתם בנטיס מפנים שונים, כמו שיחבאר בהמישי סימן ו' וכבר נזכר זה בשני סימן י"ד: **ומתנצחים בהם המדות. כי** בהתהלף החמוצו התהלפנה המדות הנמשכות אחריהם כפי תגבורת ליטות מן האיכות, וכמו שכתבנו בנלשון סימן א', וכל זה כפי התהלפות ההללחה ורוע המזל כמחזר שמה: **ולא מצא וכו' ארזי המאורות והגלגלים וכו'.** כי לחנם השתכללים יזכירו כוזר הרקיע ומליקוי הרבנים כטובים אשר לל ישנו את ספקידים, רק הם ששים מתחיים לעשות לזון קוס: **אלא חסידו בני אדם היו יחידים וכו'.** כבר הוליד בללמן דממותו בנלשון סימן מ"א בלמרו והיו יחידים לל רבים עד שהוליד יעקב אבינו י"ב שבטים כלם אלאם לענין האלהי ושבה הקב"ה בנלשון קבל רב, ע"כ: **וסדרם במדבר כסדר הגלגלים**

דומה כדומה אל הארץ אשר לוקח משמה: **ומתנצחים בהם המדות.** כני אדם יהיו מדות מתהלפות אלה הפך אלה, כמו כשעם והלזון, הוריות והעלות, היוצר והכנו, וכד' האדם קנה המדה ונחמה חשית שיור לו דרך ישרה שיא תחלתו לו וכו' וכו' ותחלתו לו מן המורה: **כפי התחלפות המאורות וכו'.** זה יבאר בדברי הכתר במלמד ד' סו' ל"ה בדברו על הענינים הנאמרים בכפר יצירה: **וכאשר יזך מהם הארץ תהיה הנוצח והכריות כני אדם כיומד סוף או נקבל, וידבר האור האלהי בנפם היותו או נקבל כולו: ויהיגנו בנפלאות וכו'.** כבר ילא מסכלות המורה ומקרי טעמי העולם השלל סוף, אלא יתן ס' היסודות השגות לנגוע אורו, כמ"ש חי העמוד נמים אהך אני ונכריות לא יעשוק כי תהך כמו אל לא תמים ולכס לא תנער כן (ישעיה מ"ג), והוא או מתדרגת המלאכים אשר אין היסודות יכולים לפעול בהם מאמות: **וקריא זה כמותו.** ז"ל זאת המדרגה שנקבל ממנו י"א או קורין אותה אהבה ושמהה, היא אהבה גמורה שהאל אוהב אותה כי ישמרו מכל רע ומכל טה, כהן האורס האמת אשר כידו יכולת להליל האורס אליו. ושמהה כי היא אהב כשמהה הגמורה אשר לא יתערב בה שום ענין: **ולא מצא ענין אלהי מקבל מסכית לדברו דבק בסדר אשר וכו' המאורות.** ל"ל היות שמדעין ענין אלהי שיא לזכ קיים בלי ישנה הסקידו ולא ישיגנו שום מקרה, כמו שמה הגלגלים והכוונת השומרים הסקידים על סדר אחד לעד וכל העולם הטליון ככלל כן דרכו, הנה לא מנח ענין אלהי בשלם השלל דבר המקבל והמסכית (מלשון הסכה ושמה) לדבר אלהי עם סדר מקוון וקיים בלי שניו אחר מדרגתו המאורות והגלגלים שיא דבק בסדר הכא ג"כ: **אלא חסידו בני אדם.** מלמד חסידו בני אדם הנכרס לנפי זה, והס"י עשה את האדם ישר ומקוין לפני אלהי, דומה לנכרת הגלגלים והמאורות שלא יהיה שום כח בנצני העולם השלל בלכות זו לנע לו כחזר לעולם. וכן היה האדם בנלשון יזיר כניו על הקב"ה ומל יחידים כדור אחר דוד עד יעקב: **ואח"כ שבו יקבלו.** אלא ואלו היו כל ענין אלהי על קבלת עולו כדיו לניו קודם, ושכסה שוין לזוט על מקום הש"י מנהיג אותם שרלוות ונללחות עד סדר העולם התחתון כמחזר מתקרב וכו', אבל גם ישנו וירח נגוד ית' פתיד, לא ישנו ספקידים אך ששים ושמיים לעשות לזון קוס כסדר אחד על רך המורה כמו המאורות והגלגלים, ואין היסודות ושום ענין עולם השלל יכול לניע בהם להפריט אותם מעבודתם, ואלו

כל עמי הארץ כי שם ס' נקרא עליהם והוא נתן אותם כהן כסדר עולם הטליון להיות להם לאלהים וכבנינו עוא עליהם באשר הוא עולם הטליון: **וסדרם במדבר כסדר הגלגלים.** וכדי לכוונת הענין הנללחה הנה סדרם כמדינר שהוא ארץ לא ארעו ומיס און לשלמות מקום נחם שרף ועקרב, ולא יתכן לקיים בני אדם כדרך כשעם שבו און, שם בנפיקס הכא נכ לא ונע קדשו, אלא חסר לכה דבר ולא היות אורס שום שרף או נחם, ולכן כסדר כסדר הגלגלים, למשן דעה כל עמי אהך כיו זה טעם אשר ס' נכר כסה און להם טעק עם עולם השלל אך נכיס קיומים כסדר הגלגלים והמאורות, ומבאר פורש למהם לא חששו על הארץ דיהא יזכ ולא נרעיה, וכשמיים נתנו להם לחנם כעשה, והימים גם הם לא ילאו מן הארץ, שא

למהם נלחם שיואלם להם מן הטליון דבר נרעיה, וכשמיים כעשה, והימים גם הם לא ילאו מן הארץ, שא

ארבעה דגלים כארבעת רבעי הגלגל, ושנים עשר שבט כשנים עשר מזלות, ומחנה הלויים בתוך המחנות, כאשר אמר בספר יצירה והיכל קדוש מכון באמצע והוא נושא את כלם, וזה כלו מורה על אהבה. ויהיה משבח עליה ויסמוך לזה קבולו התורה בקריאת שמע. ואחר כן במה שכולל אמת ויציב מהענינים הנחוצים לקבלת התורה

אוצר נהמד

התקן וחסד כבודנות עולם לעיון, כי אילו נאלו להם מים מן השמים ג' כיון זה דומה למעור טעמו היורד בכל הארץ: ארבעה דגלים. דגל מתנה יסודם למדות, ודגל מתנה אשירים לדרוס, ודגל מתנה לרובין לנפון, ודגל מתנה דן למעריב: כארבעת רבעי הגלגל. גלגל המזלות הסולל י"ב מזלות. וחס נלקטים לארבעה רבעים כבחינת מהלך השמש במסלולם, כעבור הספחות המזלות לכל אחד מהרבעים וחס ארבעת התקופות, וזה כבחינת השמש כמזל שלה ימים והלילה שיום בכל העולם והקור והחום על השווי, ומשם ואילך הימים מתגדלים ליוצאי גפון המשוה (חס רוב יבוא העולם), עד שיגיע השמש למזל סרטן וזה היום המכיל דגלו, ומשם ואילך הולך ומתקצר עד שיגיע השמש אל מזל מאזנים וחוזרים היום והלילה על השווי, ומשם ואילך הולכה מתגדל והוא המכיל גדלו כששמש כמזל יו"ד. ומשם ואילך הולכה מתקצר עד שיגיע אל ענה, ושם עומדים על השווי. וכן חוזר הליכה כל ימי עולם. ואולם הם ארבעה רבעי הגלגל אשר משה ומשבו ארבעה זמני הקור והחום הקיץ והחורף עומד. ומשם שאחר אלו השמיים כל עניני עולם השפל ומכסים וכל מקיפו כולם נקברים בהשפעת החומים, כמו כן נסדר גנוי הקדוש הוא כל דמות ארבעה רבעי הגלגל, להיות ערוה לישראל שכל העולם הסגל כולו נמשך אחר השמיים וחסד עולם אינם נופלים תחת מקרי השמיים האלו, כמו שהגלגל והמזלות עולם אינם מקבלים אום שום: וישנים עשר שבט כשנים עשר מזלות. כי כמו שהסבירנו על בני עולם התקן גלגל המזלות על שים עשר תלמים וקבולו לכל התקן ממנו מקורן הכוכבים שבו מזל, כך היו בני יעקב זמנים שנים עשר והם כבתי ים, להודיע צדמים עליוותיהם ומש"י נתן משמים באתר למענה ומכובני השמים: ומרחת הלויים. שםס למודי הכוהנים והתעודת ומסס הסוראס ויואלת לכל ישראל, כמ"ש ונאלת אל הכהנים להיות וגו': כאשר אמר בספר יצירה והיכל קדוש מכון באמצע. הוא הדיק אשר דבר התנן כמאמר ד' סימן כ"ה, כי הטיול הוא רומן לעיני האלתי המתברך בין הספדים, והוא דמיון הנועה מתאווה המיני המזלות הפקוריים זו מקודש אלהותי המתברך הספדים והשוויים שגן המזלות. וכבר יחסו הקדמונים לאל יתקבר לבדו הנועה גלגל המזלות וקראוהו מיני ראשון כוונת, וזה דמיון הכוהנים שיהיו דרך אלמיני כעבור סגוף והנפש שםס הספדים, כי כהכונת הכוהנים אליהו שמיים סגוף והנפש, וזה דמיון מתנה הלויים והכוהנים כאלמע כמדובר: והוא נושא אמת בורלם. ע"י קיום כל הכוכבים, והוא שנית כוונת ס' הרגש מנין שני הכוכבים: וזה כולו. ר"ל הכוהנים משכינת עוון כחופם זו ודבורו כחס: מורה על אהבה. כי כן דרך האוכב להיותו ודבק כלאויו תמיד, וכמ"ס בקה האוכבים האלהיים שימי כחותם על לך כחותם על זרועך: ויהיה משבח עליה. אש ישראל מתייבב לבנה על זה, כי מים טוב התקנו שמיני עולין עליון דבק גנו לאהבה: ויסמך לזה קבולו התורה. כמס שאנו אומרים איני מלכט כעבור אלהותי וכו' והלמדם הקי

קול יהודה

ד' דגלים כד' רבעי הגלגל. הם עש"ה כמ"ב מע"ק גז"ד, אשר טיפיה היינה ארבע תקופות השנה. וכן המלך שמוה ב"י י"ב מטהיהם פקוחי חומס כחבני השקן בארבעה סודים אכן: וי"ב שבט וכו'. אולי כפסוקהא רכתי ואלה כל אלה ידי עשה, אלה מוצא י"ב השטים שנה, וי"ב מזלות בקרוב, וי"ב שטות ביום, וי"ב שטות בלילה, כזכות מה, כזכות כל אלה שבני ישראל שנים עשר וכו', ע"כ. וכבר כתבתי ביצואר שיר השירים כי ע"כ נמשלו ישראל ללמח להיותו נהלק לארבעה טורים והספר את רובע ישראל לארבעת דגליהם כלאזור, וכמו שהלמח נהלק ראשונים לפני תלמים, כן לפעמים נהלקו שבני ישראל לשנים, כי בנשי האסוד שנה משמוה על האכן האחת וכו', וכן נבנה כשמים על הר גרזים וטשה על הר עיבל, וכל זה על יחסם ל"ב מזלות, כי כבחינת אלה ותקנו לפנים, שם המערכת לדרוס ושם המערכת ללפון, כ"י"ב לחמי פנים המושמים על השלקן כשבי מעשרות הבורות על ככה לפירות הר"ג, וכבחינת אחרת יתקנו לארבעה כנגד דה' תקופות כמדובר. ועל זאת אמרו חז"ל שהשמים תקופות על עולם, ומש כנאמר ישראל מקוראי, לרמוח על היותם כנגד כ"י"ב מזלות ישראל הקדומו של עולם כנגלגל השמיני. וכבר האריך בעל הפקודים שער ל"א בהוראה יחס הבין אשר בו נבנה בית ישראל על הסנה זורה הבין הגלגלי השמיני, ודעשו וקבל סבר: ודובל קרוב מכון באמצע וכו'. הוא כעלמו ביאר כרביעי סימן כ"ה כי היכול הוא הוא רומן לענין האלהי המתברך בין השמים והוא הכה הסובל לכל והסוקן אלה כחוסם וכמאלתסמים להשפך להם קיום מהתמיד, וכמו שיחבאר במקומו, והנה כנגדו היה כמתנה הלויים ארון הקודש ומש"א אשמיני: ויהיה משבח עליה. ר"ל ההסיד המוכר כבחינת אלהות עולם שמשכנו על ביצורה עד מה: קבולו התורה בק"ש. שים בה קבלה על מלכות שמים ועול מזות: ואחר כן במה וכו'. ר"ל שאחר כך יסמך קבולו התורה במה סקולל אמת ויציב מהעמיים הקדומוס נהקן ואומץ לעיון הוראסו כקבול הכוהנים, וזה ככפילה הדברים לאמר אמת ויציב וכוון וקיים וישר ונאמן והטוב וכו'. ודומה זה לשון זכר כראשון סימן ס"א כמאמר וסם הדבר המוכן בה הברייתו וכו', וכזה ס"א ס' כמאמר ויגדונו ממה שיעיני עליו היחיד וכו', גם כסימן ע"ג המלמח

קיים כן התנו וכו', עד שמיניים לק"ש שהוא הסוס הראשונה והנצויים לקבלת התורה. מה שאנו נחון לקבוע עס קבלה

התורה, כאילו אחר שנתבאר לו כל אשר קדם והבין אותו והכירו, אמר על נפשו אמר והעיד עדים שקבלו כאשר קבלוהו האבות לפניו וכן יקבלוהו הבנים עד עולמי עד, כמו שהוא אומר על אבותינו ועלינו ועל בנינו ועל דורותינו דבר טוב וקיים חק ולא יעבור. ואחר כן מסדר הקשרים אשר בהם ישלמו קשרי היהודים, והוא שיודה באלהותו יתברך, ובקדמותו, ובהשגחתו על אבותינו, ושהתורה מעמו, ובמפתח על כל זה, והוא ההתנסו ביציאת מצרים, כמו שאמר אמת שאתה הוא ה' אלהינו, אמת מעולם הוא שחק, ועזרת אבותינו, ואמת במצרים נאלתנו ה' אלהינו. ומי שהשלים כל אלה בכונה נמורה הוא ישראל אמתו וראוי לו שיקוה להדבק בענין האלהי הדבק בכני ישראל מבלעדי שאר האומות עובדי כו"ם, ויקל עליו לעמוד לפני השכינה, וישאל ויענה. והתחייב לסמוך נאולה לתפלה בתכלית החריצות והזריזות כאשר הקדמנו, ויעמוד לתפלה על התנאים אשר קדם זכרם בברכות הכוללות

קול יהודה

תמלאנו פתמים שלש. ובכן לא הוצרכו לשמוע לשון גרסחתו למר ומרלים או נאומים כאשר ראינו משנים אותה לזון נוכך: והעיד עדים שקבלו. הרי הוא כאלו העיד עדים נאמנים על שלמו שקבל כל מה שזכר. והעדות הזאת היא צמה שכולל כלשמו מאמרים מודים על אמתת הדבר, כי הן הן שצושה ואשר ויבוא יגידו לדקרו כי הוא לדיק בלמוגו יהיה: אשך ברהם ישראלו קשרי היהודים וכו'. ליהום עיקרי הדת הישראלית ולפעדיהם יוהר הקשר הקוסר בין אומה זו לאלהים: ובמפתח על כל זה וכו'. כ"ל שמודס צמה שהוא מופת על כל מה שקדם, כמו שאמר סימן י"א וזכר יזילת מצרים מתי שיהי עטפה שאין צה מדמה וכו', והעיד עליו גם בראשון סימן כ"ה כמו שזכרנו: אמת שאתה הוא ה' אלהינו. הרי צ הודאה באלהותו יהל: אמת מעולם הוא שמך. צ ה הוא הודאה בקדמותו: ועזרת אבותינו. כן כלל ההודאה בהשגחתו על אבותיו, ושהתורה מעמו, כי שם נאמר אשרי האיש שישמע אל מצוהיך ותורתיך ודברך ישים אל לבו. וכלל יחד ההשגחה עם התורה, כי לאמס השגחה יחירה נודעת לאבותינו בנתינת התורה, וכן בדבריו הקדומים אלל אמרו והוא שזידס באלהותו וכו' כלל שיהיה יחד בלתי קשר הבי"ה, בלמרו שם ובשגחתו על אבותיו ושהתורה ממנו, לא עשה כן בלתיאם ובקדמותו וזילתם מצרים, כי שם נאמר והוא שזידס באלהותו ובקדמותו וכו' ובמפתח על כל זה וכו', ויעש להם ביהי"ס: ואמת במצרים נאלתנו וכו'. הוא הודאה צמה שהוא מופת על השאר כאמרו: בענין האלהי הדבק וכו'. כאמרו

אוצר נחמד

אין חיוב לעולם השגל הוא כל ימי עולם, ואינם תורה נפוח על זמן ובהכנתל בזמן מן הזמנים, כי כל עוד שהאדם על פני האדמה ויש בלאו תבור גוף עם נפש הוא לרין להסבת הסוכה הזאת. וזה שאמר אמת ויזכר וכו' ומצוה ומקובל וטוב ויפה וסדר הוא עליו לעולם ועד. ומחוק עוד ענין זה כשכר כרכים, וביא שחאחר ששמי עליון ואלה הסוכה הזאת כה ודלי כמו שאר קיים וככאלו נכון קד סוכה הסוכה וזמנתו וכו' לעד, וזה שאמר ומתים אמת אלהי עולם וכו' הוא קיים וכו' ואמונתו לעד קומת ודבריו חיים וקיימים וכו' לעד ולעולמי עולמים על אבותיו וכו': והעיד עדים שקבלו כאשר קבלוהו האבות. ר"ל שמתד על שלמו שמקבל מלכות שמים כמו שקבלו האבות, וכן הוא דרין שקבלו ורעט עד עולם: והוא"ב מסדר הקשרים. הם עיקרי הדת אשר כל דתם כולו נקשר בהם ושלולל הם הסוכה כולה נופלת: קשרי היהודים. כלומר שהיו הכיודים לגיו אחד נקשרים כרכים י: וכנודו: שיודה באלהותו. שיש כלל אלס נמלל מהמים כל העולמות: ובקדמותו. ר"ל שהלל קדמון לכל דבר אשר נמלל, לאפוקי מדעת הכופרים שאומרים שגם העולם קדמון, וכמו שאלף הפילוסוף סוכר כתי' ה' ממאמר ה': והשגחתו. שהשי' מצינו על פניו העולם הוא ואלן קשר מגד עניו, ושהוא השגחתו ברחמינו על אבותינו מעולם: ושהתורה מעמו. מן השמים ושכך נזרס נכמתו לפנינו אומס כעבורל למי עוב"ס: ובמפתח על כל זה. והוא"ב מוליד הסופת שעל כל זה, והוא ענין הגאולה וזילתם מצרים: והוא ישראל אמתו. וזילת לו שיקרא אל ה' והוא ישמע ויענה להשלים משלומינו: מבלעדי שאר אומות עכו"ם. שאין דבוקים עניין אלהי כמו ישראל: למסוך גאולה. שיהי צור ישראל וכו' ומסיים בתי' גלל ישראל: להפלה. שיהי שיעט עטרה: על התנאים אשר קדם זכרם. והוא כשכרנו ענין

בראשון סימן י"ז וההתבוננות כבודו אלינו שצבור שלחנתו נקראים הסגולה מצני אדם. ולפי זה יתבאר אמרו הדבק וכו' שהוא לביאור מה שאמר בענין האלהי. והוא יש אה נפשא לקחתו במקום הבדל, יהא ענינו להבדיל בין ההשגחה המיוחדת לישראל ובין הכוללת לכל האומות: והתחייב לסמוך וכו'. שכן אמרו"ל פ"ק דברכות העיד רבי יוסף בן אליקים משום קהלא קדישא דבירושלים כל הומוך נאילס להפלה אינו יזווק כל אמתו היום, ובירושמי אמרו חכך לגאולה הפלה שנאמר יהיו לרצון אמרי פי ויגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי ומיך ליה יעקב ה' ציוס צרה היינו תפלה וכו': בתכלית החריצות והזריזות כאשר הודאנו. והוא כהוא דבר סימן ה' וזאת ההשגחה ויהי הכה החפלי כל הכיודים ההשגחתו אמתו בנתינת התורה ושמחה, ויעמדו צמה העמידה מצלי עולה: ויעמוד לתפלה על התנאים אשר קדם זכרם. כנר

הכוללות כל ישראל, כי הבקשה והתפלה במה שמתירח במה היחיד אינם אלא מן הרוחות, וכבר קבעו לזה מקום בשומע תפלה במי שהוא רוצה. ויתן אל לבו מהברכה הראשונה הנקראת אבות, מעלת האבות, ושברית האלהים קיים להם עד עולם לא ימוש, כמו שהוא אומר ומביא גואל לבני בניהם. ומהברכה השנית הנקראת גבורות, כי לאלהים בעולם הזה ממשלה מתמדת, ואינו כבאשר הושבים שהוא על הטבעים אשר נסום (כ"א) וידמו שאין בו יתברך יכולת לשנות הטבעים

אשר

אוצר נחמד

ענין הסוד והסכסכה אשר לנו עם סאל וקשר לנו כיום באמונם שלם נמכר: בברכות הכוללות כל ישראל. כי מאחד של הקיום להדבק בענין אלכי סדק כמלל האומה, כי הענין אלכי סדק כמלל האומה אל כי מסע לעולם, כמ"ט וקף גם זאת כהיותם בלתי ארזיכים לא מחמתים וגו' להסר כריתים אדם וגו', לכן נמקם הפתלע על כלות האומה וזמן מתפללים כדן כמלל, וזה יחייב לנו עמך כמלל אין עומ ענין טעם העולם עומד נעמד, לסיחה קצורים ענין אלכי ויתקן למלאות כקשמו כל עניני נעלמות: במה שמתירח בו היחיד. וזה שסיחיד הוא לרבי עמז, וקף הוא אל אס ח"ט להסדק ענין אלכי מד מעשיו תפלו נעמט, ע"ז אינם חיוב לכל אדם ואינם נעמו מן הסוד כמו הפתלע כמלל סאל מנחם טעם לדעת כמ"ב"ו, וקף הפתלע סיחיד כמלל: וקבר קבעו לזה מקום בשומע תפלה. כמ"ט חו"ל סיחיד שואל לרבי בשומע תפלה: מהברכה הראשונה. סיחיד בל"ו וכו' אלכי אכרסס וכו' ומסיים בל"ו מן אכרסס, סאל אשר ס' כדת עמו כרית לכיות לו ונעמדו אחיו לאלים, ידעונו שיחא ענין אלכי דבר כמלל לעולם: ומביא גואל לבני בניהם. לענין כרית אשר כמלל אבות: ומהברכה השנית וכו'. וכן יתן לנו ענין כרסס טעמיה: והברכה גבורות. והוא אהב גבור וכו': כי לאלהים בעולם הזה בממשלה מתמדת. וזה אלא מצינו לו סס גבור ענינו לחון עניני טעם, וזמן אומרים אדם גבור לעולם ס', ולעולם הוא לשון התמדה, ור"ל שכל דבר סגרה והעניס כעולם השלל סוה הכל כמלל לכל נעמט כחפזו וקף זה טעם כן הפן ס' התמיד, וכמלל ד"ט אלו חוטים המים גורים תמיד מן העקוב אל המוד, לא נחשוב עקר סוה טעם טעיה, אבל כן סוה לשון סאל כחמדות ישי באנחות לקיום העולם, ואל הפן ס' סיחיד יוכן לאחור והמים הנגרים ארזס יקומו נד, וכן כמלל כיוצא בזה: ואינו כבאשר יושבים. הסיטוסים כמלל מצינו: שהוא על הטבעים אשר במום. אשר נחמס והרננו כסס מיומת עולם עד שינוי לכל העולות זס טעם, ועמו לגס מהסיכוי הוא לנו נעמטו הפן ס' והסגהו אשר מנולס על

קול יהודה

הזכרים ס' ה' באמרו ומניעות העינים הנצת הענד אל אדומי וכו': בברכות הכוללות וכו'. ר"ל שהפלווה המצדקה המושלם עליו מוכה היא כבכרית סעלולו לכל ישראל, אבל תפלווה לעממו כשכיל רכיו ככרית אינם אלא רשות וכו'. וכמלל דכריו מה טעמם כר"ג יב"ס כמלכות חפלה ס' ה' שיש כבכרית האמנעויות קרס אין עומדיו (וכמסכה ע"ז ח'). אמרו ז"ל שאל אדם לרבי בשומע תפלה, אמר רב יהודה כרית דרב עמולל כר שילת משמיה דרב אע"פ שאמרו שואל אדם לרבי בשומע תפלה אס בא לומר כסוף כל כרסס וכרסס מענין לו כרסס וכרסס אומר, אמר רב חייב כר"ל אמי אמר רב אע"פ שאמרו שואל אדם לרבי בשומע תפלה אס יס לו חולה כחוק כיוו אומר כבכרית חולים, ואס לרבי לפרסיה אומר כבכרית טעמיה. אמר רב"ל אע"פ שאמרו שואל אדם לרבי בשומע תפלה אס בא לומר אחר תפלווה אפילו כסדר יום הכפרים אומר. וכמלל שס רכיו יויה הענין הוה מתחלק לר' הלוקס. האשפן כבכרית שומע תפלה יכול לשאל כל רכיו בכל ענין שיחיה, כבכרית שומע תפלה כוללת כל הכרסס ולכן הקוה. והדיו טעיה שאס בא לומר כסוף כל כרסס מענין כל כרסס וכרסס אומר, ואפילו שאל יהיה לרבי ממש מותר כיון שאומר אותן בלשון רבים, מיהו בלשון יחיד אסור לומר כיון שאינו אומר לומר אלא אחד כעבור כל ישראל והוי הסכסך, ודוקא שיוכל לאמרו בלשון רבים כסוף כל כרסס וכרסס, כרסס שפסלים ככר מה שחקמו חממים לחיוב גמור אין לחוש במה שמוסיף אחר ק', אבל באמנע כרסס לא, כרסס שואל לרבי רבים באמנע כרסס כרסס מוסיף על המטעם שחקמו חממים. והדיו השלישי טעם שואל הוא לרבי ממש עמו ששואל על חולה שיש לו חולה דלמריק אס יס לו חולה כחוק כיוו אומר כבכרית חולים, ולא הכרסס בלשון כסוף כרסס, אלא כרסס החולים ססס קחמך דמשמע דלפלווה באמנע כבכרית חולים. והדיו כרסס כרסס כרסס לא לפי טעם, והוא שאמר אורו בלשון רבים וכו'. והוא שיוכל להכריז ולומר כרססו כיון בלשון יחיד כיון בלשון רבים כיון לרבי ממש כיון לרבי גבור, משי מורי הרב ר"ל, ע"כ. ואולם כעבור זאת העמדות כל זה לפיכך מן המהלל כהכרן ולמען חדע על אורו כחיהו רלוי שיכנו. והכרן דין זה כמלכות חפלה הרמב"ם ס"ז: והכרסס הראשונה הנקראת גבורות וכו'. ר"ל עמס ממהו יתן אל לבו מאחזת כחיהו ו לו ללחיים כעולם הזה מתמלה וכו': שהוא על הטבעים אשר נסום. אפשר לפרש זה על מהשכח הפיטוסופים אשר דיוו כי הוא יתב' על הטבעים אשר נסום, ר"ל שהסיון הויהו אללס מה שכוטעבו עליו המנולות ככרססיהו הים, ויהטנו כי כעמס מאחז לא ימוש, להיוו יח' סכח רלשוה להס מי קדם ויעמידס לנד

אשר נאום. וי"א שהו המבנים על המבנים אשר נתנם, ויתן אל לבו שהוא מחיה המתים בעת שירצה עם רוחק זה מהקצת המבעיים, וכן משיב הרוח וזולתו, ובחפצו מותר אמורים וזולתו. וכבר התבאר זה מהעניני בני ישראל. ואחר שיאמין באבות ונברות שהם מדמות שהוא יתברך נתלה בעולם הזה הגופני, ירוממו ויקדישוהו ויגדלוהו שישנישאו או יתלה בו דבר מספורי הגופניים, בקדושת השם יתברך, והיא אתה קדוש. ויתן אל לבו מהברכה הזאת כל אשר ספרוהו בו הפילוסופים מהקדושה והרוממות

קול יהודה

לעולם בלי שום חלוף ושמוי. והוא מה שארמז ביאורח נוסמא אחרת לחמך, וידמו שאין בו יח' ויבנה לשנות המבעיים. ואשר בעיני הטובם שכחונו בו שהוא על המבעיים אשר נתנם, והטובה מוצאת כי ישעב הפילוסופים שהוא יח' עומד עליהם מלד נמיחם ואלינות ממנו כמחזר בראשון סימן א'. ואפשר עוד לפרש זה ללי חממה מהשבעה, כי לאחזו לחמין שיש לאלהים בעולם הזה מחמלה מהמתד אשר לא כדעם המבעיים, כי חממה הוא יח' שלים בחפצו על המבעיים אשר נסוס המבעיים כאחור, או אשר נהנם הבורל יח' וי' נתן וי' יקה ולכל אשר יחפון ישנו כחומר ניד היוצר, לא כבורה הפילוסופים שאין בו יח' יכולת לשנות המבעיים. על כן רוחק זה מהקצת ישע המבעיים. כי מי כבישם עליו האלרוח יגזר אומר ויקום עיוט שההעדר יוחן להשגון: משיב הרוח וזולתו. חמך וזולתו על מוריד הגשם ומוריד הכל, כי לזכרה כל אלה זמן ופה לכל חפץ כמבורה חנעיות פק א': ובחפצו מבורי אמורים וזולתו. חמך וזולתו על הגליים אלו סומך עוליים ורופא חולים, ומכלם בחר לו מחיר אסורים, כי על זה יפול דבך הנמשך בחמרו וכבר התבאר זה מעניני בני ישראל. כי בלחם ישראל מהמזים קרא לטבעיים דרור ולחסירים פק עוק. ואפשר שישכ זה גם לתחייה הממים שהתבארה גם היא מעיני אומהם ע"י אליהו וליטוש וזולתם: שהם סדרות וי'. ר"ע שהם מסדרות פנים לדמוינו לחפזו שיהיה לו יח' היב' הבלוה יחם ובעיני הטובם הוא הגופני, חלילה לו הלא ישכ חרב פטיוה ויטוש ונקשאו ידוך ויטונה בברכה קדושה ה' אשר נה ירוממוה ויקדישוהו וי'. והם קרן לבו ליהם על מעיני

גופניים

לואית ממסגר אסיר מבית כלא ישיי חשך (שס מ"ב): שהם רוצה לומר לפי הדמיון סם מלאים פנים מלאים יחם ביו ויין כרוחיו בעצור שכדוד דבק ביראיו יבעם סגולתו שוכני אגופים. וכן נהם היו לפילוסופים לזר מחפול להכב לבם לחטויה, בעצור שהאילו בקדושה סאל ורוממותו העולם והבעל והשגב, עד שמתכו כי כציר מלאים ידס כסנת רוממותו, וסיה על להם כמות עוליים ולמסחר לבק שפך דעהם כפיסתה סגנחתו בעולם השגל, בחמם כי זס כדוד וסיה סגלחו לרומם אופו מהשגחת כסמים, וכמ"ס רכ על כל גוים ה' על השמיים כדוד, ר"ל שסם אומרים בעצור רוממותו כדודו יסגנחתו אינה רק על השמים, מי סל' אלוטיו סגנכוסו לבנת השמיים לרלות, ר"ל לא כן חמין יעיק שג"פ שמהמיום רוממותו סאל לימיו שמשפיל לרלות בכל חלקי העולם כשמים וכחך כשו, כ"ס סלכרנאל. ופתי זו אחר שגנחתי מוכירים השגחתו נפרע בעולם השגל, לא דעה כבייל עו שיער ממנו האמת רוממות סאל וקדושתו, ויחך סוא נגדל מחקרי גנופות ואין יחם ביו ויין אשמיים: ירוממוהו ויקדישוהו. לאחזו מרוממים ומקדישים אותו: ויגדלוהו שישנישאו או יתלה בו דבר מספורי הגופניים. ר"ל לאחזו מרוממים אותו ומרומקים ממנו יתברך שיעי אופו איחם מקדם כסמיים, או שגלחו בו איחם סאר סמיים פמה שסמסרים על שנה דבר גופני: בקדושת השמי'. כזכרון קדושה כנרנת אלה קדוש: כל אשר ספרו בו הפילוסופים.

אוצר נחמד

על כרימות: ויתן אל לבו. ומזו יעקב שגלו ורחק לבו לסכן שאין שום עיני טבע עומד עד רגן סאל, ואשילו לסחוד ממים ככל מה שירצה, ואין חלוק ביכולם סאל בין סולד' הנוצר מורע האיש ובין הנוצר מהאדמה, רק כשפי המסך סעולם חפן סאל להשפך מין האדם מורע האיש, ומי שיאמר נטע: ונעו שיהיה סוא יאמר לתרוד עטר שיהיה לעתיד לבא לבקס זמנ' לסדקים: עם רוחק זה מהקשות המבעיים. אע"פ שזס הענין לפי הקצו סמחמינים בטבע רחוק יותר מכל סעמיים כעולם שסם הקצו סענב: וכן משיב הרוח. חמך שוכר ויכולת ה' בעיקר יזיחם סרס חורר להכיר הענין סוסר גדול שבקיום העולם השגל וסוא סגס, שאלולו סוא אין כאן למח אדמה, וסא אין למח אדמה אין שום מי יכול להקיים כלא, ואומר סל וס חמך ה' וסרסו וסען סכל כלאנו יח': ורוממוהו מבורי אמורים. חמך שוכר ענינים סגוליים בטבעיים כחמרו מכלכל חיים כחך ממים ממים כרמיים כרים, ור"ל כסמו סאל קארס די' להגמיו מן האדמה כל דע ויח' סקדס ואלולו סיונו ורוחם זס כמנשע ככל יוס ונראם פתאום דבר נולד מן האדמה סיה זס פלא גדול כעיינו. וסם כמו שסמתיים ויכולת ה' להמקיר ולהגמיו האדמה כדי לכלכל בעלי חיים, שטיסא סלח מקר יד ה' להקין ישני אדמה עטר ולהמית סמתיים לבקס גמולם סוכו, וכענין שגמלר ויזיחו מתי כעשב סרק (סחלים ע"ב), וסגמלר כחכות דף ק"א ח"ר חייא בר' יוסי עהידיס דקייס שגמלכילס ועוליס מתיקדילס שגמלר ויזיחו מתי כעשב סרק. וחמ"ר אומר סומך עוליים ורופא חולים ומחיר אסורים, וסכוונס סכלו ככריחא לרסח על סאריה נחמו להסביב לעמו, וכל סרעוה הקורוה אפיק בעו"ס סוא סל רעוהו וסוכנ כחאריסם, וכמ"ס בלע סמות לנח ומח ה' אליהם דמעה מעל כל פנים (ישעיה כ"ב), ונחמך וסיה לזר סלכנ כלאר סמחם וגו' כיוס כמות ה' אש שבר סמו ומחך מחו ירסא (שס ל'): וחלוחו. כמו סומך עוליים ורופא חולים: וכבר התבאר זה מעניני ישראל. ר"ע סעמיים סלו אמורים על כלל ישראל שסם סגוליים כגלות, כמ"ס עולם לא סחופי קום כחולת ישראל (עומס ה'). ונקראים חולים, כמס נחמך על כל האומה נכוח ודחל ליזיחם איש מכלובות וידוע חולני (ישעיה ג'). ונקראים אסורים, כמ"ס סדרות שהוה יתברך נתלה בעולם הזה הגופני. רוצה לומר בעצור שכדוד דבק ביראיו יבעם סגולתו שוכני אגופים. עד שהאילו בקדושה סאל ורוממותו העולם והבעל והשגב, עד שמתכו כי כציר מלאים ידס כסנת רוממותו, וסיה על להם כמות עוליים ולמסחר לבק שפך דעהם כפיסתה סגנחתו בעולם השגל, בחמם כי זס כדוד וסיה סגלחו לרומם אופו מהשגחת כסמים, וכמ"ס רכ על כל גוים ה' על השמיים כדוד, ר"ל שסם אומרים בעצור רוממותו כדודו יסגנחתו אינה רק על השמים, מי סל' אלוטיו סגנכוסו לבנת השמיים לרלות, ר"ל לא כן חמין יעיק שג"פ שמהמיום רוממותו סאל לימיו שמשפיל לרלות בכל חלקי העולם כשמים וכחך כשו, כ"ס סלכרנאל. ופתי זו אחר שגנחתי מוכירים השגחתו נפרע בעולם השגל, לא דעה כבייל עו שיער ממנו האמת רוממות סאל וקדושתו, ויחך סוא נגדל מחקרי גנופות ואין יחם ביו ויין אשמיים: ירוממוהו ויקדישוהו. לאחזו מרוממים ומקדישים אותו: ויגדלוהו שישנישאו או יתלה בו דבר מספורי הגופניים. ר"ל לאחזו מרוממים אותו ומרומקים ממנו יתברך שיעי אופו איחם מקדם כסמיים, או שגלחו בו איחם סאר סמיים פמה שסמסרים על שנה דבר גופני: בקדושת השמי'.

ותרוממות אחר שיקיים אלהותו ומלכותו באבות ונבורות, כי בהם נתברר אצלינו שיש לנו מושל ומצוה, ולולא הם היינו מסתפקים בדברי הפילוסופים עם אנשי הקדמות. והתחייב להקדים אבות ונבורות על קדושת השם, ולאחר שמקדשו ומרומתו בזה יתחיל בבקשת צרכיו בכלל כל ישראל, כי התפלה הנענית אינה כי אם לקהל, או לאחד שיהיה במקום קהל, והוא נעדר בזמננו זה:

י"ח אמר הכוזרי ולמה זה, הלא שיתיהר האדם יותר טוב ותהיה נפשו זכה ומחשבתו פנויה יותר:

אמר

איצר נחמד

גם כוח ממליץ בכל הכרעות העולם שמרומים אלו הפילוסופים: אחר שיקיים אלהותו ומלכותו. ושלא תחמר שעכ"ל רצו להקדים קדושת הכל שיהיה שבה נעשה כבוד, ואח"כ הסגתו, ולזה אמר שכן הוא מן הדיו, ולא נולד שנתברר לנו כמותו וקיום שיש כאן אלוס נמאץ ומלכותו והסגתו מתפשטת אליו בעולם הזה והוא מלכו שוטט, לא היה בדיוויו טוב אמונה: באבות ונבורות. כנכחה אבות ונבורות וזכרו דקותו אלוהו כהאבות, שכל עמיתים עד מתן תורה הוא מושג חוקר על אמונה זו: מושל ומצוה. יש אלוה שוטט כל האין והאין להדריך בחייה האנושים בדרך מלכותו: ולולא הם. נולדו האבות נפשו עמיתים מן הנפשות והנפשות: היינו מסתפקים בדברי הפילוסופים, היינו מאמינים כמו שמאמינים הפילוסופים, והוא שיש בקל אלוס נמאץ, אבל אינו משיג נפשו: עם אנשי הקדמות. כי כבר נמאץ זדים ארוכים אשר העמיקו כרה יותר מן הפילוסופים, והם האומרים שהכלל והיחסיים הם קדמונים ושוטט בכלל קדמון, כמו שהכלל הוא קדמון, כאשר שמו מלפנים מקדם העיר החכר און הכוזרי שום דתם שאו ע"פ אמונת הפילוסופים הוא זכר והשקפת מציאת עליהם בעין והנכונים בה שקפות רבות, וזולת נפשיהם בדיוויו סבי' י"ב ממאמר א': והתחייב להקדים אבות ונבורות. שעתן האבות ונבורותיו אשר עמד להצותיו הוא מושג על כל האמונה, והוא שיקרה להקדמונו כנכר סבי' ע"פ ממאמר החכר: כי אם לקהל. כי בעיני האלוי דבק בכלל האדם תמיד לא סר ולא יסור לעולם: או לאחד שיהיה במקום קהל. גם כאשר שיהיה היחיד נענה אם ענין אלוי דבק בו מחד עמו, כמו שסם הנפשות וגדולי האדוקים יהיו בימים הקדמונים: והוא נעדר בזמננו זה. שבעל הנבואה וכותב הקדוש:

י"ח ולמה זה. שיהיה היחיד נקשר בתפלתו עם האזנר ויהקדק להפלה כעבור: הלא שיתיהר האדם. שיתפלה נפשו וייקשר נפשו עמו מן היותו נגידו ומאסו אליו, יומך טוב: ותהיה נפשו זכה וכו'. כשהתפלה כדלית

קול יהודה

בטיבים, יחזירו למקומו בהגבירו השכל על הדמיון, זכר עוף דמיונו שפורה עליו מיד ישרף. והכרים דוגמה אלו זכר כרביעי סו' ג' כצמיו קדוש: כי בהם וכו'. מן טעם להסדר השלם ברכה הרשומות מפי מה הוקדמו אבות ונבורות לקדושת השם, כאמרו כי החלה כולרנט להשיגו בצלמו אמונה אומן אלהותו ומלכותו ית', לברר אלנו שיש לנו מושל ומצוה, ואח"כ דרכנו סגולה להכנס צפרים העיון וההקירה הקדושות ורוממותו ית' אשר הפליגו בעיניהם גם הפילוסופים. ולם היה משנה סדרם הפליגו בצדקותו ורוממותו החלה, היה זר וקשה להאמין בקדושתו אליו, כי איך מרוב אודו יסבון את דעה ופסל רוח, ואם תאמרו שהפליגו קדושת אלהים יתפון. על כן זה הדרך כלנו בה הוא ישרם ונכונה, על אמונת האלהות והמלכות ישרים יעקב בתחלה, ואח"כ יזין וטרה ישראל בצאונת הקדושה והרוממות אשר הורו גם הפילוסופים עליה, ואם תסוב יקבל ואם הרע לא יקבל: ולולא הם. ר"ל אבות ונבורות שכבר העשירו בנפשות דרכנו: היינו מסתפקים וכו'. כמו וילדו נכרים יספיקו. והטוב לומר שהיה מספיק להם לרוממו כמו שרוממותו הפילוסופים אשר יתחילו למחמה וידברו על לדיק עתה בצאור ובזו, כי בכל מקום שמצינו נאווה אללם מצינו עם חלול ויפעת כבודו, והואלם גדול ה' ופסל ויהא: והתחייב וכו'. זו היא חללה כמסכת מדבריו הקדומים: ולאחר שמקדשו ומרומתו בזה:

אמר בזה, להורות כי אין הקדושה והרוממות לסלק ידיעתו והשגתו מן התחמוס, רק בזה שזכרנו לרוממו המתלות בו דבר מספרי הגופים כאמור: יתחיל בבקשת צרכיו בכלל כל ישראל. יש בכלל זה שהיה תפלתו בשון כולל, כאמור למעלה בצברות הכוללות כל ישראל וכו', ובאמאל' פ' תפלה שאר לעולם שיתקף אינם צדדי צבור. גם בכללו שהיה מקום התפלה כולל את הרבים בציות הכנסת. וטיבים ימיר סימן י"ב בלמרו שיתפלה היחיד חללה הכבוד ושהיה תפלתו כצבור וכו': כי התפלה הנענית וכו'. פ"ק דברכות אכא צימין אמר אין תפלתו של אדם שמתעלה אלה בבחי' א', שנאמר למעשות אל המטה ולא התפלה, במקום ריה עם החללה. ואח"כ יומקן משום ר' יוסי בן אמצא אין תפלתו של אדם שמתעלה אלה בבחי' א', שנאמר ואין תפלתו ע"ה ה' את רצון, אימיה עת רצון בטענה שהצבור מתפלל. ר' יוסי בר' הניחא אמר מהכא, בעת רצון תהיה. ר"ב אמר מהכא, הן כל צבור לא יאמס. הניחא נמי הכי וכו'. וכבר זכר זה הרמב"ם ס' ח' מה' חלה בלמרו לעולם ישיבס חרם לביית הכנסת, שחן תפלתו שמתעט בכל עם אלא ציית הכנסת, ע"כ: או לאחד שיהיה במקום קהל וכו'. כמשה שהיה שקול כענד כל ישראל, או יהושע ויואל צו, שימוש עליו מאמר רבי אלעזר פ"ק דשעשעין קהל' ש' אדם הנכב רשאי ליטל טל בניו אל"כ נעם כיהושע. שנאמר חום לד לאר זה ארר חוה' מל' היר'.

י"ג אמר החבר אבל היתרון לקהל מכמה פנים. מהם כי הקהל אינם מתפללים במה שיש הפסד ליחיד, והיחיד אפשר שיתפלל במה שיש בו הפסד ליחידים אחרים, ואפשר שיש ביחידים ההם מי שיתפלל במה שיש בו הפסד, ומתנאי התפלה הנענית שתהיה במה שיועיל העולם ולא יזיקה בשום פנים. ומהם שמעט הוא שתשלם תפלה ליחיד מבלי שגנה ופשיעה. וכן קבעו לנו שיתפלל היחיד תפלת הצבור, ושתהיה תפלתו בצבור בעוד שיוכל לא פחות מעשרה, כדי שישלם

אוצר נחמד

פכידות ושולל נקטת עמו אכזר שפסד חסיד וזה ומתקטו פנים יזר, כי לא יתנוכו קטנות הכנים כמו שסיד נאם יתגלו עם הסבור:

י"ד כי הקהל אינם מתפללים במה שיש הפסד ליחיד. ר"ל אע"פ שהתפלל בדרך כלל בעד כל יחדל אע"פ שאין כל יחיד צריך לתפלה חסד בלבד, ע"כ לא יבא בחון התפלה שום נקטת טענות כהפסד ליחיד: והיחיד ואפשר שיתפלל במה שיש בו הפסד ליחידים אחרים. כי על סבוב כל יחיד מתחלה לתפלה נאשו לרבות עליון על שלתו ואינו חושש להפסד איש אחר, כמו שהאמר מי שיש לו דאג וכל מיני מחר מנקט שיהיה סיוק כעולם כהפסד או פאר מיני סחורה כדי שיהיה כרכס: שיש בו הפסד. כי פחד היחיד הוא באחרים: במה שיועיל העולם וכו'. וזהו שפירש הדק בירכאל לא יאז נוק אך טוב ורחמים: ומהם. ר"ל ועוד טעם אחר: שמעט הוא וכו'. ר"ל שאינו שיהיה שיהיה היחיד התפלל כעוונת וזכ מנלי עירוד מתנתו חזן (ע"י קול יודעה): וכן קבעו לנו. כלומר ולק קבעו לנו שלא יתפלל היחיד תפלה עמו רק תפלה הצבור ומתפלל כהצבור לצבור: בעוד שיוכל. שאם לא יתאז מנין לא יבא יזכר ובעל, אך יתפלל תפלה הצבור ויחזינו להסתכל נעת

קול יודעה

י"ח כי הקהל אינם מתפללים וכו'. וגם אם יהיה בהתפלה דבר שלא ההא רוח איזה יחיד ומה הימנו, כמי שהיה עסקו בהתפלה ופעררה והצבור מתפלל על ברכה השנים, ומאז לא מספיד לפי סברתו, מכל מקום וגם עומד ההסתכלות תועלת הצבור מתפשט לכל חלקיו, ופסדו אינו יגדל תועלתו כבוד ההוא הכולל יוחר ממה שהיה תועלתו בפרט נחנק רבים: והיחיד אפשר שיתפלל וכו'. ועל זאת התפלל הכה"צ ביום הכפורים, אל תכנס לפניך תפלה עוברי דרכים, כהמז"ל ביומא ס' הוי"א לו. ועם היות שהפסדו שם על רבי הניגה בן דוסא דהוה קא אזיל באורחא שדא מטרא עליה אמר לפניו רבון העולמים כל העולם נהנה והיניגא נאצר, ספק מטרא, כי אחא לנתיב אמר כל העולם נאצר והיניגא נהנה, אחא מטרא. ח"ל יוסף מאי התיבא ליה לנתיבא דכהנא רבא לנבי רבי הניגה בן דוסא, ע"כ. כל זה אינו שיהיה להכיל דבריו ארצה, דשאמי היניגא דארס חשוב הוה תקול ככל הקהל, וכבר התנה על כיוצא בו סוף סוף י"ח, והבדילו ה' למונדי ולשנתה מלל יחיד ישראל. שדע לך שהרי בפי' סדר הענינות אחרי

ספרים עליו מעשה אחר דוגמת הקודם, דהוא קא אזיל באורחא והוה דלרי אגא דמלחא ארסייה אחא מטרא אמר לפניו וכו' ככל האמור בההוא עובדא דיומא שהקדמו זכרו, היו שהיה דברים בשם רבי יהודה אמר רב בכל יום ויום נה קול יוצאנו ואומרם כל העולם כלו אינו ניוון אלא בשביל היניגא בני וחיניגא בני דיו בקב חרובין מערב שנה לע"פ, ע"כ. ואולם לא היה נמנע ר' היניגא בלבוהו בדרך מהתפלל על תועלת הכפרים עם היומו גרמא נחמק הכנים, כי אמנם היה סמוך לכו כעוה להחזיר מיד בהתפללו תועלת הרבים לאיחטו כרשאון, כי לא היה להם בחינתה הנאם בזמן מועט עד הגיעו אל ביהוה הקדס והנאם: ואפשר שיש ביחידים הרבה וכו'. ר"ל שיתפלל איזה יחיד מהם על הפך תפלה היחיד שהקדס זכרו, וסמרו אחדי, זה מוחה לעמוד במה שיחשב לעצמו תועלת, וזה מוחה לדמוות במה שיועיל לעצמו לפי סברתו, ומתנאלי מהתפללים על דבר אחד בעינו בכן ולאו. ויקרה זה דכבר שא"ל להקיים בו רצון שיהיה: ומתנאלי התפלה דבעצרת וכו'. זהו השלמות של ראשון להורות שהיחרון הוא לתפלה הרבים להיותה בלתי הפסד היחיד ומתלה היחיד אפשר שהתלול הפסד הולת, כי אמנם מתנאלי התפלה הנענית שהיה במה שיועיל וכו': ומהם שמעט הוא שתשלם וכו'. ר"ל מן הפנים ההם אשר צעבורם יהיה יתרון הקהל על היחיד כמו שהיה בראש ההפקא, הוא מה שעל המעט יקרה שהיה תפלה היחיד שלימה וזה אשר לא יתאז בה ואשם, כי אמנם תאז כוונה ההוה לרעיון זר. ומי לנו גדול מר' חייא סבא הכעיד על עצמו בירושלמי דפי' היה קורא, אחא ביומינו לאו אכונתה, אלא חד זמן בעית כוונתה והכריתו בלתי ומתנאלי מאן ליעול קמי מלכא קדמתי אלקתא או ריש גלותא. עוד שם שמואל אמר אני מניתי אפרוחים (ר"ל עופות אפרוחים בבזיר). ר"ל בן אמר אחא מניתי דוממתי (ר"ל סורי אבן אשר בבזול). ח"ל מניתי מחזיק אגא טיבו לרישי דכד רוי פסי למודים כרע מגרמיה, ע"כ. ולפיכך יאזנה השיחוף לרבים, כי מעוות האחד יוכל לתקון זולתו, והסרון זה יוכל להתמקם בשלמותו הניבור, וכן כלם חכא תפלהם קטורה לריח ניחוח לפני ה', ויקשור סדלשון כפרים להקביל מהתפלליהם כל ישראל בכלל. וזהו אמרו וכן קבעו לנו וכו', שאינו אלא השלמות של ראשון, כשילי אמר וכן ועל כן, וזכר שני מהמים. הא' שהיה תפלתו בשלום פולח לרבים, וגם שהיה במקום קבוע רכבים. וכבר נא הימנו לזה בסוין י"ח: לא פחות מעשרה. כמו שהאמרנו י"ח ס"ק דכרמתי כי בתקלה

שישלים קצתם מה שיהסר בקצתם בשננה או בפשיעה, ויחסרד מהכל תפלה שלמת בכונה זכה, ותחול הברכה על הכל ויגיע לכל אחד מהיחידים חלקו ממנה. כי הענין האלהי כמטר מרוה ארץ מהארצות כשתהיה הארץ כלה ראויה לו, ואפשר שיכלול בה מי שאינו ראוי לו מהיחידים ויצלחו בעבור הרוב, ובהפוך זה שימנע המטר מארץ מהארצות מפני שהארץ כלה אינה ראויה לו, ואפשר שיכלול בה יחידים היו ראויים לו ונמנע מהם בעבור הרוב. אלה דיניו יתברך העולמיים, ואצלו יתברך דגמול ליחידים החם בעולם הבא, ועוד שבעולם הזה יתן להם תמורה טובה וישיב להם בקצת טובה יהיו בה נכרים משכניהם, אך מעט שיצילו מהעונש הכולל הצלה נמורה. ומשל מי שהתפלל לצורך עצמו, במשל מי שהשתדל לחזק את ביתו לבדו ולא רצה להכנס עם אנשי המדינה בהעזרם על חוזה חומותם, הוא מוציא תרבה

איצר נחמד

נעת שסגור מחללים: כרי שישלמו קצתם וכו'. ר"ל עתה נבקש לתת לא יכיון אחד יכיון השני או שלשית: ויסחרד מהכל תפלה שלמה. ע"כ נקנון תפלת סל הסיס התפלת שלמה כנווים: ותחול הברכה על הכל וכו'. כלשז הכרסז תלה על סכלל אז ככרסז נס סיחז סכלל ככרסז: חלקו ממנו. כי מה שיש לכלל יש גם לו חלק: מרוה ארץ. משניו סלחן: ארץ מהארצות. מדינת אלת מוולת שלר מדינת: כשתהיה הארץ כולה ראויה. כסכל המדינה וזכז לתת לה מער נעשה: מי שאינו ראוי. ר"ל אם ימלא מדינת ארץ ער שאינו ראוי לטובתו, וכ"ז ועשיר אף על דהוי, מחמת שכלל טען להמטיר לו כל מדינת לא יתכן שיוכלו עמנו חלק קטן כשעור דרמתו. הליט סלל יסו שם שמיאס נגסס: ובהפוך זה. אלו סגיט עונו לרוב בני המדינה לעזור להם ממטר, אטילו סחז אכיסו סטויס סכסס ינעט מחקט סחס: אלה דיניו יתברך העולמיים. על קחמר סלה סוה גוסל קתיא להם יעסם סיחז עכור סרכיסו. כן אל חמס ככסו, ע"ז סגיט סדיט סיס יתכנן אלה סך כעולם סוה, וחס זס סיחזי אכז עונתו לוי עסס כעולם סוה סוה יקח סחרכס עונו כעולם סה: חבורה טובה. יתן להם כסמרתו זס עונס חרסס בקצת טובה. ר"ל כעונס כרטיה מה עונע יחיד מני חרס, ואפשר שזכיל עונתו לבדו מכלעדי כלל בני המדינת: יהיו בה נכרים משכניהם. סטונס סיחז סיסו אשסרס שיגיע לו לבדו מה סלל טובה לבני המדינה ואטילו לטעמי הקדוים אליהם, כמס שחמרת ד"ס סוה סליט סכור אכז לא נמנה לו הדממה אלו יקונו כעון סכלל, הקב"ס ימנו לו כרוח סרכס כמנון שיוכל לטעם לו ביוק ד" סרכסו: אך מעס שיוצלו מהעונש הרולל. ר"ל אכשז שיגיע עונס לעוסיס מכלעדי כטטיס, אכל אם יגיע עונס כולל על המדינת מעט ידקוס ימלאו שיוולו ממנו, כי לא יתכן שיגיע סם מטרסרס רק לדיק נמור כמו סלחוס וסכויוס: ומשל מי שהתפלל לצורך עצמו. חוזר על סעיין סוכר כלה ססיין שיש יתכן סחסל על סכלל סחסלס לצורך עמו, וסכא מכלל על זס מהסוכר אלת זס: במשל מי שהשתדל לחזק את ביתו. איס סירח מכלולס ולכטיס סלל יטלו עליו, ונעטור זס סחחוק לנכות לו בית מכלר כחויס נסכס ודלותו כרל: ולא רצה להכנס עם אנשי המדינה. זכז הליט יכז לו חון למדינה וסס כניס כיוו, ולא רלס ליכנס לזר ככיו כשזו שאלו יכז כחיו קריס אז סוה לדיק יתון סכלל ככריס סס כדו לנכות חומס סיכז סטיר, וסס לו לחזק כער חקון אחריס: סוה מוציא חרבה. אם כל כל לנכות לו מעדס לעמט אטילו סיסו קענו כמו כיר, עס כל זס לדיק לסוילא סרכס

קול יתרה

במקלות ונכך 'ח' כסוד ישרים ועדה שלמה פוחס: משפיר, כמסורל להרמז"ס פ' ח' מהלכות תפלה: כמטר מרוה ארץ וכו'. כרי זס מעין דוגמת מה שפירס רלכ"ע על ססוק וסחנכך כלבנו ללחמ ונו' למען ססוק סרוה סרוה אלה האמלה ח"ל. ולפי דעמי סחלת ססוק לטון חוספת כמו ססוק חסלה. וסעסס עלוס יהיה לו אע"פ שלקך כשכריות לבי כי כלדקס סדיקוס אסיס כי סס כריס ולי יחיד חוספת וכו', עד אמרו וסס ססוק כי סרוה חוסף על האמלה, ומשל לדיק כרוס כעסס עין סחול על פלגי מוס, וסרעט כלמלה כעסס סערער כערכה. וסעד סכחו כחחלה ערש סוכה רלס לעס, וסוה כחקוס חלל, ע"כ. וקרוכ לזס כירל סס סרי"ח כמרכבה חססל אסר לו עיוין סחס: ואפשר שיכולו לבי מי שאינו ראוי וכו'. קרוכ לתה סככז רמז"ס בהלכות תפלה פ' ח' ח"ל, תפלה לנבור ששמעת חמדי ואטילו סיו כסן חוספוס און הקב"ס מולס כחלחלס על כריס, לפיכך לדיק אדס לעקף עמלס עס הבור, ע"כ: ואפשר שיכולול בה יחידים וכו'. על דרך אמרו כהחנכך עס לחויה כרן' ח' לת מעשיר (ד"כ כ'): אלה דיניו וכו'. כי ירל מפת הסכילס דופי כרדיו ית' שלף יסכס לדיק עס רעש, אכז כי מנפסי כ' חמל כע"פ יחדו כשקוין ג"כ אל אכסר סלפון לעולם כהל, כי אמנס און חלל מקפת סכר סוה כריס, וחס ככדי סולל און כרבה כעולם סוה סכלל וסכד, סוה סכרי אלו ועטולו ולפיו כעולם סולו טוב וסורך, ואון כזה כסכדי כי אס ריוח וסלה: ועוד שבעולם הזה וכו'. כחמרו כרעכ סודך מוחס ונמלחמה מידי חרס, וסר סעלס אמרו כעולם אכל לרלס לדיק נעכז ונו', וכל זס להכדיל כיון הקדש כיון סחול כיון עוכד אליסו לסכר לא עכדו: לחוק אתר ביתו לברדו. לטוס כמרוס קנו כמכלר משנב חוסתויו להלל מקף רע חויו אכז סוה עטש עס סכרי מלחמה: בתכלית

הרבה ועומד על הסכנה, ואשר יכנס כמה שנכנסים בו הצבור מוציא מעט ועומד בכטחה, כי מה שמקצר ממנו אחד משלימו אחר, ותקום המדינה בתכלית מה שיש ביכולת, ויהיו אנשיה מגיעים כלם אל ברכתה בהוצאה מועמת עם הדין וההסכמה. ועל כן קורא אפלטון מה שיוציא בצד התורה חלק הכל, ובעוד שיתעלם היחיד מחלק הכל והוא שיש בו תקנת צבורו אשר הוא חלק ממנו וחשב כי יותירו לעצמו, הוא חוטא על הכל וחוטא לנפשו יותר, כי היחיד בכלל הצבור כאבר האחד בכלל הגוף, אילו היה מקפיד הזרוע על דמו כשהוצרך אל ההקזה היה נפסד הגוף בלו

ארצ נחמד

קול יודרה

בתכלית מה שיש ביכולת, ר"ל על מלכות מס עאסר, כמו שכמו צנוטה אחרת: בהוצאה מועמת עם הדין וההסכמה. ר"ל כפי דמי הקצב על המשפטי המורה, ע"ד אמרם ז"ל פ' לא יחפור על משנה כופין אורו לנכות לעיר חומה דלמיס וברית, בעא מיה ר' אלעזר מרבי יוחנן כשקן גובין לשי נשפות הן גובין או לשי שבת ממון הן גובין או לשי קירוב בהים הן גובין, ח"ל לפי קירוב בהים הן גובין, ולעזר ברי קבץ בה מסמרות. ועוד שם לשון אחר דלשי ממון הן גובין. וכחכ ר"ז היה מרי לשיני לא פליגי שמשערין הדין ע"פ כל אחת משתי בחינות אל, וגם בחינות אחרות וישקפו לכל הנמצא כחוב על ספרי הוסקים ז"ל. ועל כיוצא בזה אמר עם הדין. ואמר וההסכמה, על ההכנה וימום המונה והמוסרם ביניהם אשר על פיו יתנו ועל פיו יסמו. והכל כי ראוי לבי העיר להבט פני כל מסקיס אל להועלת הכלי בלב אחד באיש אחד, כי אז יליתו את דרכיהם ואז ישיבו: בצד היתורה. ר"ל כפי מה

ועומד על הסכנה. על כל זה הוא כולל סנה, כי יקצר כחו לתק ביתו בחנוק ראוי ולשמור אותו תמיד הוא לבד ולא ישע או יטנה, וכן אילו יטלו עליו שוללים רבים ישיאו אל ביתו חללים ויחבטו אותו אל הכתל: בבה שבכנסים בו הצבור. בכלל החקיקים שמתקיים סכור למדינה טולה: מה שיש ביכולת. מן חקיקי סכור עם הדין וההסכמה. סנה מדינה ותיקום עמוד הדין להגיל עוק מיד עושק, וכן עיני הסכמה מדר ראות עיניהם לפי זורק השעה לתקן עיני המדינה. וכשכר על יתפור על שבת ככלל נכות לעיר חומה דלמיס וכיסי, כשי ר' אלעזר מר' יוחנן כשקן גובין לפי נשפות הן גובין או לפי שבת ממון הן גובין או לפי קירוב בהים הן גובין ח"ל לפי קירוב בהים הן גובין, ועוד שם לשון אחר דלשי ממון הן גובין, ואין ספק שכלל כיוצא בזה הולכין אחר ההסכמה לזרוע הדין: אפלטון. שם אחד מן השילוכוסים הקדומים: מה שיוציא בצד התורה. מה שאמר מוילא מדר חקיקי סכור: חלק הכל. חלק הכל, עלמר שהתקן מקיים הכלל, שאלוהא אז נפסד הכלל כולו: מחלק הכל. שיתן חקיק אל הכלל: וחוטא לנפשו יותר. כי אם יגיע

קפ

שהגזירה הנורה שהסכימו עליה ליהוים חיים על פיה, היא הנורה הנשקפה על פיה הועלת הכלל ואיש לפי אלו יכוסו על זה כאשר שיהיה בעל המורה ונתן צבליים: חלק הכל. האולי יש בחלק ההוא חיקוק הכלל ראוי להקרה חלק הכל, מה שלא יקרה שמו עליו בהוציא אורו להועלת עצמו בפרט, כי אז לא צבחינה יהיו חלק הכל היתה זזה מאתו, כי אמנם להועיל לעצמו בלבד הוציא ולא להועיל לעצמו עם הכלל כלו הוציא: וחוטא לנפשו יותר. להיומו סנה גורמת לחוקי הפרט והכלל. וקורא אז על זה מאמר חכוק, כי בוצע בוצע רע לביחו לטוס בנרות קנו להגלל מקר רע, יענה בוחם לביחך קאוח עמים רבים וחוטא נשפר, כי לזן מקיר חזק וכיסי מען יענה. כי אמר היו בוצע בוצע רע לביחו וגי', על שם הכינה הגבה לקראתו, בזמן שהיחיד טשא אח נשפו אליו להועלתו הפרטי ומשגלל לבצר חומה ביתו להשגב בו מן האויב ולא שח לבו אל הכלל, ולעמת זה מתשפת אמרו יענה בוחם לביחך, אשר על בנימי השחלה כלל חוקק מבלי שיש לב אל הכיסי, אבל השלכה בחינהם אחרי גיור חילוי כלם מוקאסי בפאה אחת ובקרבן ציה. ח"ל קאוח עמים רבים. והנה נשו מעגלוהיך ולא חדש כי אחת בזה חוטא נשפר, כי איכבה חוכל וראיה אשר תחנא אורק אחי עפר, כי הנה אחת הנכה והאחיב הכיסי ומבצר משגב חומה העיר עם כל אשר בה ישיפול ויגיע לזרע עד עפר, והביה אשר בניה נס הוא בכלל הכיסי, ומה מושלת בחקיק עמך, ח"ל כי לזן מקיר חזק וגי'. או יהיה רומז אל הכיסי בחימי אשר תקריה עם כל העיר וכלתו וזה עזיו וזה אבניו. או יהיה חזקת מעון כריחה, כלשון מקצה נגלים (משלי ל"ז), כי כן יחידרחה המתפרסם ושוה ערעט למש שזכר בהגמרה דף ח' חוטא על הכל חוטא על כל חוטא: כי היתורה בכלל הצבור כאבר האחד בכלל הגוף וגי'. הדמיון הזה ג"כ בזהר פ' שנהם שכן כחוב שם, בשעתא דיתפסקון דיקיא בחרטין או במכהשין גנין לכפרת על עמלא, כדין יתכפרון כל חובי דרז, מלן חכל שימי גופא (ר"ל איברי הגוף). בשעתא דכל שימיין דשקאון ומרע בני שרייח עלייהו, שייפא חרז אינטיריך לאלקאה בגין דליהתו ללו, ומן דרועא, דרועא חלקי ואפיקו מיניה דמא, כדין לא סאוותה לכל שימי גופא. אוף כתי בני עמלא אשן שימיין דף עם עד, בשעתא דרעי קוב"ה למיכב אסווחת לעמלא חלקי אלקי דצדיק צימיהו ובגימיה יהיב אסווחת לכלא, מלן דכתיב והוא מחולל משפיעו מדוכא מעוניהו וגי' ובחבורו נרפא לג, ובחבורו אקוועא דמא, כמאן דלקיח דרועא, ובהווא תבורה נרפא לג, אסווחת הוא לגל לכל שימיין

כלו ונפסד הזרוע בהפסדו, אך ראוי ליחיד לסבול הצער עד המות בצד תקנת הכל, הנחוץ כמה שיעיין עליו היחיד הוא חלק הכל שיתגנו ולא יתעלם ממנו. ומפני שלא היה דבר שתשיגוהו ההקשה, צוה (כ"א בו) הכורא במעשרות והמתנות והקרבנות וזולת זה, והוא חלק הכל מהממונות. אך מהמעשים השבתות והמועדים והשטמות והיובלים וכו' צוה בהם, ומהמאמרים התפלות והברכות והתשבוה, ומהמדות האהבה והיראה והשמחה. והראויה להקדים מהבקשות, בקשת השכל והדעת, שבהם יגיע האדם להתקרב אל אלהיו, על כן הקדים חונן הדעת הסמוכה אל מה שאחריה, ר"ל הרוצה בתשובה, כדי שתהיה הדעת והבינה היא בדרך התורה והעבודה, כמו שהוא אומר השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך. ומפני שאי אפשר לאדם בלתי חסא ופשע, התחייב להתפלל על סליחת החטא הסוחבה ובמעשה בברכת חנון המרבה לאלוה. וסומך אל התפלה הזאת תולדת המלחמה והיא הנאולה כמה שאנחנו בו, ומתחיל ראה גא בעיניו וחותם נואל ישראל

קול יהודה אוצר נחמד

חק לכלל מלו גו הסדקים כסמים: ונפסד הזרוע בהפסדו. כסאגוף עם סרוע כלל מתם עמו: והנחוץ מה שיעיין עליו וכו'. ר"ל ויסור מוכרם שיעין עליו סיחור: הוא חלק הכל. חלק הנגיע ממנו נתקן כלל, שאל"כ הסמחה כלל מלוי זו וגם סוף נספס עם כלל ממילא: בצד חקבה הכל. כלומר כדי שיתקן כלל: ומפני שלא היה דבר שתשיגוהו ההקשה. ודבר זה נקתה כלל אינו מתקן כתיבם הסכמי: במעשרות ומתנות והקרבנות. שזכר עינים סכורם כשטר ראו מה שיוצא סיחור ממוטן ונפסד כלל כנדי שיספיק לכסיה וללוים האומרים משמרת ס' ונפסד תקנה כלל האומים: אך כחמבשים וכו'. כבר נתבאר במאמר ב' סימן ל': והראויה להקדים. ממש חור אל נאמר דבריו כסדור זכרות שמונה עשר: בקשת השכל. כדעת אדם חונן וכו' שאל איך דעת איך כלום, וכמאמרם דעת אהרת מה קיים: והסמכות אל מה שאחריה וכו'. חלק מדרך המכיל השלם לתקן מה שיעוה ולתלים חסדו עבוד משאמר: כדי שתהיה הדעת והבינה וכו'. עיקר בקשתו שיתקן לנו דעת ויבטן שפאל בדרך ספורס וכיראל, ומס שאלו אומרים סבינו ארבע וכו' איך סכונס על המעשים שנגעס אדם על פי ספורס, שזה חסדו כיד סכורס, אך סכונס סכונס סבינו עיני סכונס לביקן דוד סכונס סכונס, וכמאמר ח"ל הכל ליעטר מסייעין לו: במחשבה ובמעשה. מס שמושב למחור או שמושב כנדי: תולדת הסליחה. סכונס שיתקן לנו כסיפאל' ה' דעתחית: והיא הנאולה. כמאמר ח"ל וכו' אהיסוס, וכל עם שיהכפרו עוונתיו יוס גאלוס כל: ומתחיל ראה גא וכו'. אל מהתללים סכונס יסאד על

שיסוף דנופא וכו', ע"כ: בצד תקנת הכל. מלך מה שימשך מה חיקון כללי שהוא העיקר. והוא מה שמקן אליו והנחוץ וכו', ר"ל העיקר עליו להודור אליו בכל חוקק, והוא לשון מורגל אללו בראשון סימן ס"ו וכוה ס' י"ז וע"כ, ורלכ זכח כי רלכו לכל יחיד סימן חלקו סכונס עליו כסכור למשן יעלה חיקון סכונס בשלמות, וזה רלכו לו בכל ענינו כמו שיהכר, הן במחון, הן במחסיס, הן במחדות, הן במחלות, כי כל אלה רלכו לכל איש ישראל שיעלים חקו לחועלה כלל להיות כל ישראל ערבים זה לזה, ורלכו לכל אחד מהם להפעיל חובתו וסמולת כל אלה, כי הוא חלקו בכלל האדם: ומפני שלא היה דבר וכו'. ר"ל שווי נחיתם חלק הכל, כי מי ערב לנו לכלל דבריו במשפט ולשערים כראוי לבגתי יחסא להאיא מה וליתן לזה כשפוק ולוח, ויהיו כל מעשין משוערים כהוגן עד שיעק עליהם עם חלק הכל באמת, אשר הוא חלקו סכונס עליו בכלל האדם לא סמוח ולא יוסר. לסיק את המעשים לזכות אה ישראל והרבה להם תורה ומצוה משוערות כהוגן, וכשיעשה אדם הדס על פי השעור האדם סכונסל אשר יאזה לכל נפש, אז יעלה חלקו חקון כלל, כי זה חלק אדם מאל והלק אלוה מהם סכונס. והיכה השפעת חלק הכל בעיני המחשבה והדבור והמעשה. והמעשה נתקן לפנים, אז עם כניחו במחון או זולתו. וזהו שמאמר והקן בממוטם ובמעשים ובמחמרים וכמדות. ודבריו אלה בקמחון ובדעוהו וכו' וכו' וכו' סימן ל' וס מהבקשות וכו'. כבר קדמוהו רכנן במגלה פרק ב' במחבר שמה. אמנם סכור סכונס סכונס על דרך אהרת הקרובה אליו: במחשבה ובמעשה. כבר קדם ס' ג' שגם סכונס חלו מני להשגל כמח אלה, באמרו והסוב ממוטם אליהם משונס גומרה על כמחשבה בין במעשה, ואם לא חתקן האשונס במחשבה בעבור גבורת הרעיונים עליה כמה שקדם לה וכו', והשנים חמא הדבור הרמא עם באמרו ותחודו על הרעיונים ותקבלם שלח חסכוס כלמח לכל שכן שטעמס וכו', כי אמנם רחוק הרמא מהמאלה סכונס סכונס בשפתינו, כי איך יסכורן לכלל השלון ואין יצרו של אדם מחנכר עליו להחילו כדבר מפלים כמו שהוא מהכנל אליו למשבו כדברו אל חמא מהמחשבה והמעשה, אלא מרלה ממלך דוד זמוריה כל יעבר פי, ועל איוב נאמר כלל זמא לא חמא איוב כשפתינו. ומה שהעלה זכר סימן ה' לא סיכ רק במקרה דרך העברה, כסורלס השלון למסכול ס: ותולדת הסליחה וכו'. כי זה כל

ביראו מה שהביא אליו האורך: והראויה להקדים להסדיר שמה עשרה זכרות על פסס סדר מסיסחון מחבר שמה. אמנם סכור סכונס סכונס על דרך אהרת הקרובה אליו: במחשבה ובמעשה. כבר קדם ס' ג' שגם סכונס חלו מני להשגל כמח אלה, באמרו והסוב ממוטם אליהם משונס גומרה על כמחשבה בין במעשה, ואם לא חתקן האשונס במחשבה בעבור גבורת הרעיונים עליה כמה שקדם לה וכו', והשנים חמא הדבור הרמא עם באמרו ותחודו על הרעיונים ותקבלם שלח חסכוס כלמח לכל שכן שטעמס וכו', כי אמנם רחוק הרמא מהמאלה סכונס סכונס בשפתינו, כי איך יסכורן לכלל השלון ואין יצרו של אדם מחנכר עליו להחילו כדבר מפלים כמו שהוא מהכנל אליו למשבו כדברו אל חמא מהמחשבה והמעשה, אלא מרלה ממלך דוד זמוריה כל יעבר פי, ועל איוב נאמר כלל זמא לא חמא איוב כשפתינו. ומה שהעלה זכר סימן ה' לא סיכ רק במקרה דרך העברה, כסורלס השלון למסכול ס: ותולדת הסליחה וכו'. כי זה כל

ישראל. ואחר כן יתפלל על בריאות הגופים והנפשות, וסומך לתפלה הזאת הודמנת מזונם לשמירת כחם בברכת השנים. ואחר כן יתפלל על קבוץ הגלות במקבץ נדחי עמו ישראל, ויסמוך לו הראות הצדק וחבור הענין האלהי במה שאומר והמלוך עלינו אתה לברך. ואחר כן יתפלל לבער הסינים והחומאים בזרזון, וסומך לה שמירת הסגולה הזכה, באמרו על הצדיקים ועל החסידים. ואח"כ יתפלל להשיב שבות ירושלים ולשומה מקום שכינתו, ויתפלל סמוך לה על משיח בן דוד, וישלים מהצרכים העולמיים, ואחר כן יתפלל על קבול התפלות בשומע תפלה. ויתפלל סמוך לה להראות השכינה עין בעין כאשר היתה לנביאים ולחסידים וליוצאי מצרים, באמרו ותחזינה עינינו בשוכך לציון ויחתום המחזיר שכינתו לציון, ויחשוב בלבו שהשכינה נצבת נגדו וישתחוה לנכחה, כאשר היו ישראל משתחווים בראותם השכינה, ויכרע בריעות מודים בברכת הודאה שהיא כוללת ההודאה בטובות הבורא יתברך

קול יהודה

כל פרי הכסר החסאת ויחזו ית' מנציר חסד סליחתו עלינו, כי בזהבנו ובחמלתו הוא יגאלנו: על בריאות הגופים והנפשות. כי באמרו רפאנו וכו' יוכיז לבריאות הגופים, ובאמרו הושיענו וכו' לבריאות הנפשות. וכן יורה לשמו הכולל באמרו לכל מזומינו ולכל מחלואינו: וישלים מהצרכים העולמיים. כי שלוחתו ובקשמתו עד סהה כגן המלחה צדרי הללוחתו הזמנות: ויתפלל סמוך לה להראות השכינה וכו'. אמנם בקשה זו יש בה מעין העו"כ ליהנות מזיו שבינה אשר עין צפון יראו צבוב ה' ציון, וכמו שהבאר בסיומן כ'. ומנין זה של גלוי שבינה אפס קצרו ראות בראשון סיומן ז"ל ובשני סיומן ד' וסיומן ז', ועוד יש עליו נוספות צדרינו סיומן ג'. ובראשון ס' צ"ז זכר נ"ב עין ההשתחחות לנכח השכינה ויזיון שמה: ויכרע בריעות מודים וכו'. כריעות הודאה חתלה וכו'. ואחני לא ידעתי מפני מה לא זכר למעלה כריעות חתלה וכו', שהרי בפרק אין עומדין ה"ד אלו צרכות שאדם שומה בן, באלות חתלה וכו', כבודא

אוצר נחמד

פל מיינו ומרדנו בגלות ויכיה לנו כסס ספרת ענותינו, ועם זה בקשנו שיגאל אותנו מלכותנו ויקול קושי שעבדנו: נואל ישראל. הוא לשון סוס שגאל אותו מיד המלכות כרבות המתקבצות עליו כאלות אויביו, וכמו שבבחינתו יזרזנו וקף גם זאת וזה בלעזר וכו' וכו' וכו' על בריאות הגופים וכו'. ויהי ברכה בראו וכו', והיא תפלה על רשות הסוף ועל רשות הכסף לשר הטקמימות שכל האדם שמתפלל בעבודת ה'. הודמנת מזונם. שבבריאות סוף זרץ ששאל הכריס בריכו, ויחול' אמו כי יוכיז רחמנ' מונח לחיי יסוב: ויסמוך לו הראות הצדק וכו'. והיא ברכה שבינה שוטינו, שזה שאנו מחאווים ומתפללים לקבן גלות, לא כשכיל שאנו חושקים להענות כמענונים ולא כשכיל להשמר על העמים, אך כדי שיתגלה סוס בעולם וידבק בנו ענין אלהי. והכריס' כפ"ח מהל' מלכים כזכ' ז"ל, לא נחאוו השמיים והכריס' ליתוח המזיה לא כדי שישלנו על העולם וכו', אלא כדי יסוים פנינו לעבוד כבודם וכתבנו ע"ל: במה שאומר ומלך עלינו אתה ה' לברך. וי"ל כוס שלא יסוים נתונים עוד תחה ממנה העטע ובקשר אין ידבק בנו ענין אלהי לטעות לנו נקים כעין שזרן לכד המערכים והטענ, וכוכר בסיומן י"ז מזה המאמר, ולהסיר לך העקוב מתקנתו עד שזכר לעדו עבודת סלמם: לבער הסינים. הסולת

המקדי שמתן הלא אלוטם, והם המינים המתחמכים להכיר אותנו ממחרי עבודת הסי' והם הסוענים לכפר דתנו בזרזון: שמירת הסגולה הרהב. כי לנו מנחג הטענ יזר לנ האדם יסוין הצדיקים האמתיים אשר לא ידעו להמנין את בני אדם ירדעים כל דור ודור, ואין דעת הסוון סובלת אותם, כי אין דעת הסוון נוחה רק בנאחי חף, ובחמלר חול' היא זורכ' מרבת דרמתו לים בני מחל לא משום דתו מעלי אלא משום דלא מוכח לנו צמילי דשמיל, ולכן נתקנץ תפלנו לו כעבור ספירת סגולתו סהכ אפר פיסס ולכס עם מניי חף: ולישומה. שיר סקוד: ויהיחול' סמוך לה על משיח בן דוד. ומה שאנו מתפללים חתלה על קבוץ גלוות ואחר זה על החורח השכינה לירושלים ולכסוף על משיח, הוא ע"ס מ"ש סימנ' ס' מהל' מלכים סהכ היות ספרך שסיס עד שאנחנו במשיח שולח שמינו בחמה, הוא שמוך ידן מניח דוד וטקס כמותה שכתב וכתריס שבעל ס יוכיף כל ישראל לייך אחריס שולח סמחמם ח'. כדי כי בחוקת שראו משיח, ואם עשה והלכות וככנ מקדס במקומו וקבן נדחי ישראל סרי עד שפחה כרזי ויהיחול' סמוך לה על משיח בן דוד: וישלים מהצרכים העולמיים. הם כצרכות האמנויות שבהם רשות לאדם לשאלו צרכיו: להראות השכינה עין בעין. שחוקה כולל האומס לראות השכינה, וכמ"ש עין צפון יראו צבוב ה' ציון: כאשר היו ישראל משהחיות בראות השכינה. כמ"ש וליכ ככא שח האהל ירד עמוד סקען ועמד פתח האהל וגו' ודלח כל עטס חר מחד סקען עומד פתח האהל וקס כל עטס והשתחוה ארס פתח האלו וזכר ה' אל משה טיטס אל פניס וגו' (שמות ז"ג). וכן ידמה נעמנו ששכינה לא חוז ומכולל המעריז כניח המקדס, ולכן אנו משתחווים כלפי המקדס וקדושי קדושים: ויכרע בריעות מודים בברכת הודאה. דסינו כלאם וכסוף כעבוד שמן וקן נאס להודות, והנראה בטעם הקוץ אלו הודלות אחר סיוס חתלה, הוא מפני שראינו שצרכינו מרובין ואין אנתנו דוויס וסמויסי, שמה חתמר שכל עוד שלא נתמללו כל אלו סבקשות אין בינינו אור טובות מהכורח ואין ראוי להודות לו, ועל זה אנתנו מבייטויס עףק שבעמדותנו עמס בגלות אנו מודים סהול אלהינו זור חייו וכו' על חייו המסוויס בידך וכו' ועל נסוך שכלל וכו' עמנו וגו', ודלח לאם עמל כל פריס יס כריע עטוב ופיס וכו' כען אפילע כסיפוטו בלחך אריבו, ועל זה אנו כוסיס עטוב סהודלס

יתברך והשבח עליהם יחדו, וסופך לה עושה שלום שהיא אהבה כדו שתיחזי פמירתו מלפני השכינה בשלום:

כ אמר הכוזרי לא נשאר לי מקום שאלה, מפני שאני רואה כל הענינים מתוקנים ומסודרים. ואשר הייתי תופשו עליכם הוא עושה מה שאני רואה בתפלותיכם מזכרון העולם הבא, כבר השיבותני עליו, כי מי שהוא מתפלל להרבך באור האלהי בחייו, עד שהוא מתפלל לראותו בעיניו, ויתפלל על מדרגת הנבואה, ואין קורבה לאדם אל האלהים גדולה ממנה, כבר התפלל מבלי ספק על מה שהוא גדול מהעולם הבא, ואם יגיע אליו יגיע אל העולם הבא, כי מי שדבק נפשו בענין האלהי והיא טרודה במקרי הנוף ומכאוביו, כל שכן שתרבך בו כשתתידוד בו ותעזוב אלה הכלים המלוכלכים:

כא אמר החבר אוסיפך ביאור בזה. המשל, אדם שבא אל המלך וקרבו המלך קורבה גדולה ונתן לו רשות לבא אליו בכל עת שירצה, והיה הוא יגיל עם המלך עד שהיה מבקש ממנו שיבא אל ביתו ושיהיה בסעודתו, והיה עושה

ארצ'ר נהמד

והשבח. הוא ועל כולם יתברך וכו'. ומסיים סעוד שכן וכן נאה להודות. אמנם הסבתהיים בלצות חתלה וסוף שפסו שקוא מפני זכרון גדולתו ית' ושבת פרכוס אלוהות: וסופך לה עושה שלום. אלו אומרים שיש שלום או שלום רב בערב, ומסיימים בנוף הפהלים עושה שלום בערמויו. וענין הפהלים זו לפי דעתו כוללה כל הנקשות, והוא שיעשה בט הסגלות ויגלו מן הסבירות החמורים והגופיים אשר הם עוליים לכל הסבירות, וידבק אותם בכלמות הכוחני הממלטים מכל מחסון, וע"ז אלו אומרים עושה שלום בערמויו, שטעוהם הסגלות בגדודי מעלה הוא יעשה שלום עליו וכו', ר"ל הסגלות הכוחני:

קול יהודה

גדולה תהיה וסוף: והשבח עליהם יחדו. בלמרו ועל כלם יתברך וכו':

כ כבר השיבותני עליו כי מי שהוא מתפלל וכו'. השכונה על זה נכללה בכה דכריו הקדומים, בלמרו ויחפלה סמוך לה להכרות השכינה עין בעין וכו'. והיו הדברים אלה עם הנכלל בפסקא הנמשכת קרובים מהל לשבר דכרו בנחשון מסי' ק"ד עד סוף המאמר:

כא אוסיפך ביאור בזה.

ר"ל כמה שהכזיר הכוזרי בקדמת בלמרו כי כל מי שהוא מתפלל להרבך באור האלהי בחייו וכו': המשל וכו'. כאילו אמר שא נה את המשל הזה. והנה במשלו ישראל קריו אדם אשר בא אל מלכו על עולם וכו', והיה האדם היותו מס וישר רגיל עם המלך, ומתוך רגילותו אלו היה מבקש ממנו שיבוא להשרות שכינתו בביתו, ושייכס בעבודתו לפנות אל מנחתו ולקחה רצון מידו, כמו שעשה ושהרן בשמימי לגמולו, כחמ"ח בכרייתא העוספת על מורה כרטיס על אמרו ויבא משה ושהרן אל הבל מועד ויאלו ויברכו את העם וירא כבוד ה' אל כל העם, כיון שראה שהרן שקרב לו היה הקרבנות ועשה כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל היה מבקשנה ועשה כל המעשים ולא ירדה משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל. ובסעודה שלמה בשעמו כשגבה בהמ"ק לשמו ית' בקק זהא מידו שיבוא אל ביתו ויהיה בעבודתו. והמשיל קבלה הקרבנות בסעודה, כמו שהוא מורגל אצל הכהמים במזבח (טובס ט' ההליל) משל למלך כ"ז ששעו לו עבדיו סעודה וכו', וזכרונות (ט' המנחות וזכרונות) משל למלך כ"ז ששעו לו סעודה וכו', וזכמה שאלה שמה בעיר השירים על עם האומה יבא דודי לגנו ויחלל פרי מגדיו, ומשכנתו הדוד ע"ז בחתי לגני אחוהי כלה ארתי מודי עם בשמי אלהתי יערי עם דבתי וגו'. והנה היה המלך עושה כדבר אהבו ויוס:

כ ואשר הייתי תופסו עליכם וכו'. מה שכייתו רחם למפוס אתמס באלהו זו שאהם אינכם מתפללים על חיי עולם בנה, כבר נראה שהשוכן בנך דכרין: כי מי שהוא מתפלל וכו'. ר"ל מאחר שאהם מתפללים להרבך בלור ה' ועל מורת סניכסה לעדס וישראל: ואין קורבה לאדם אל אלהים גדולה ממנה. חי אשר שיתקרב האדם אל האלהים יותר ממדרגת נבואה, שאלו בעודו קצור בגשמיותו כבוד ה' עליו וזכה: ואם יגיע אליו. אל כבוד ה' בעדונו ח: וזאת טרודה חתו. כלומר אשר השגשג מדרסה בעסקי סגוף ומקריס: ומכאוביו. כשגשג כואבת להקים לרבי סגוף, ועס לו זה נה נדרס נשאו מדקתו לור ח: כשתתידוד בו. כשתשג טעמו ויתודס ומטרס מן סגוף: והוא אחר סמוח: הכלים המולוכליים. הנה סגשג האדם בעודו חי אינו רק ע"י כלים גופניים, סקוא המדמס וסמטעורר והסחשס סמטסס, כשתשג טעמו מקבלת סמטעורר סרסס ומלוכלכים בנפשות סרסס, מה שסגשג גלגס מוס אחר סמוח:

כא אוסיפך באור בזה. הכוזרי לו כטנה סוק ע"ז משל נאס: וקרבו המלך קורבה גדולה. כמ"ט שיעקב נהר לו יס: בכל עת שירצה. כלל פיה טכנת של עם אלהים קב"ה עושה טעמו נגלחות חזן לעטב, והאלו לאו ואלים משתכח טעמו העולם בסמייה סוק ומכחוסס כלל סדי, וכמ"ט ח' אליוי בכל קרלמו אליו: שיבא אל סיהו. כענין שאלהם טעמו כטנה וכלס על ויזקק אל חיי סלרין ח': ושיהיה בסעודתו. כמ"ט ואלתסם על נאס

עושה, ושולח אליו סגולת שריו, ועושה עמו מה שלא היה עושה עם זולתו, ובעת שהיה האדם הזה שונג או פושע והיה המלך פוסק ממנו, לא היה מבקש ומתחנן כי אם שישב אל סנהנו לבא אליו ושלא יפסיק שריו מלבקרו. ואנשי המדינת כלם לא היו מתחננים כי אם בעת שילכו בדרך רחוקה, שישלח עמם המלך מי שיצילם מן הלסטים והחיות ופנעי הדרך, והיו בוטחים במלך שיעשה רצונם בזה, ושישיגיה עליהם אחר הליכתם, אע"פ שלא השגיח עליהם בהיותם בעיר, והיה מתפאר כל אחד מהם על חבירו שהמלך ישיגה עליו יותר ממה שישגיח על זולתו, "בדרך" (כ"א וברוך) הקשתו כי הוא מרומם המלך יותר מוולתו. והיה האדם הות נברי, ולא היה זוכר הליכת הדרך, ולא היה מבקש מי שילוח אותו. וכאשר הגיע עת הליכתו, אמרו לו אנשי העיר, תדע כי אתה מת בדרך הזה המסוכן, מפני שאין

לך

אוצר נחמד

קול יהודה

פ אלוסיס מעשר דגן וגו' ושולח אליו סגולת שריו. כמ"ס הנה מלאכי ילך לפניך: ועושה עמו וכו'. מה שאיש נושק לבוש אחד מעבדיו הדומים לו, כמ"ס גנד על שמך אטעה נגלותו אשר לא נגאלו כלל הגוים: שונג או פושע. ומתעלל לשקוד על דלתי המלך וכאבת המלך: והיה המלך פוסק ממנו. ולפי שאיש כזה אשר לו מדרגה גדולה כזו יותר מכל האדם אשר על כל פני האדמה, ודאי שאין לו שום עם שום אדם ואין לו לוח וזכר בעולם מלבד המלך ומי, ואם המלך ושריו וסופקים המנו דבין הוא שישאר עירי ומבוסים בין כל בני מדינות המלך, ואין לו לא אחי ולא מרומי, וכדאי שימלאוהו לרות רבות ורעות יותר מכל בני המדינה. ובכאשר נתן אל בני לבוש על פשעיו ומנקה מן המלך רחמים, שיקר בקשתו שישוב אל מנהגו ויהלוק כביכול המלך, כי מי שהוא כביכול המלך אינו נכנס משום אדם באוס דעם וכל טעון שגור לגליו. והמפיון נעם געדת ישראל, כסיות כבוד ה' חופק עליהם היו נבדלים מכל העמים דתם ומתנסים ולא היו מתעבדים עמם כבאוס דבר, אבל היו חוסים פחה כפי הכסיות ולא היו רביעין לכל אומה וכוון, ואין מי שיהי יכול לבגוד בהם, כמ"ס וישמון ישראל בעה כדד עין שקב, ונאמר ולא יתמוד איש את ארצך בעלותך לראות וגו', ונאמר שעתה וגלגל המלך כבוד ה', או כל האומה והלבושית פדונו ורדפוים מתבטחים בקדומם, ומעתה שיקר בקשתם שיהיונו ראויה אליו ויהינאלו כלל ידו תהה כפי הכסיות: ואנשי המדינה כולם וכו'. סוף כל בני המדינה ליהיהם פושעים מדינתם סוף להם הכרח טובות מלך שלכם הכרח וכל מנתמה להרבות קנינם ואלם את רעהו יעוורו, כי לא היה פושעם שקודת המלך ועבודתו כמו על האיש סכניי סוף, שכל עסקיו ארוך ריק לשקוד על דלתי המלך ולבקד כביכול לפנות מה שישלחו, ולא יתחמקו עם יוצאי הארץ לנעוד את האדמה, כמ"ס כי גרים ותובעים אתם עמדי, וככן אנשי המדינה כולם לא היו יריבים כלום מן המלך בעודם במדינתם כי בחור עמם היו יושבים. מלבד כאשר היה אחד

ולוים הכסף יבא ביום להתענג עמו כשעמדו: והיה שולח אליו סגולת שריו. והם מלאכיו נבדרי כה עושי דברו ומראה כבוד ה' וגלוי שכינתו, אשר יבארו ברביעי סימן ג': שישבוב אל סנהנו וכו'. על כן יאמר בצרכת העבודה והשג העבודה לדיכין ביתך ושלי ישראל ותלפלוס המכרה בלחכסו תקבלו בליון וכו' ותמחינה עינינו בשונך לליון ברחמים: ואנשי המדינה. רמו לקדשים: בעת שילכו וכו'. לכשיחיקו מדוד אשר מיחה. והרמו בזה לזכרון העולם בהא בחלופוס, אשר להעדורו מחלופוים סיה חופם המלך עליו ברהשונה כחומר בקודמת: בהיותם בעיר. עוד בחיים חיים: והיה מתפאר וכו'. כי ישא גוי אל גוי הרב פטיות להספאר על חבירו ביתרו השגתה המלך עליו, להיוט סבור בלל כדק בקשתו ועיוני כי הוא מרומם וכו': בדרך (כ"א וברוך) הקשתו. אפשר לקשור זה עם הקודם, וזה יהיה בלא וכו'. גם אפשר לקשור במתאמר ולא נעסקך בל' סוף, ומלחמו חניב: והיה האדם הזה נברי. כי בגיט לא יתהשג והוא מרוחק נכרי ומוקף מהמת מילום, ורחוק הוא בעיניהם מישועת ההתפללות הכמר, כי לא חקר לו ולא כדד נבזה ולא העבירו, וכמתמר הכוזרי בראשון סי' י"ב מסכים יהיית שאל שאלל יהודי מפני שידעמם אבוד זכרם ומחורן עמם, כי הפעלות והדלות לא עזב להם מדה טובה. או יאמר שהיה האדם הזה בעיניהם כנכרי ורחוק ממהשפנת הדכך הרחוקה הכמרה, וזה שמקל אליו ולא היה זוכר וכו', הוא דבר הכוזרי בקודמת על מעוץ מה שגב בחלופוים ומכריו העו"כ:

וכל

אז סוף מתחנן מן המלך שישלח מלאכיו לפניו לשמו דרך: והיו בוטחים במלך שיעשה רצונם. היו מתעבדים בלכם כי שלום יהיה לכם בדרך אשר ילכו ינו, וכעולם כלל נעוץ להם: אע"פ שלא השגיח עליהם בהיותם בעיר. אך יבטחו להסכלו ביום חמר, וכאז עולם כה, ואיך כל פלוליו שיהאם בעודם חיים, ורועי ה' על גילתם עד שיאמרו כי כבוד ה' יאכסם מן מותם: והיה כל אחד מהם מתפאר על חבירו וכו'. ולא עוד שכל אחד יבטחו לנשאו שעליו יבטחו המלך יותר ולו לבדו טובות כרככ לאונות לפעול כהא יתק מכל זולתו: בדרך הקשתו. לפי דרכי הדיקה שמקו דמיונו: כי שאל מרוכים המלך יותר מוולתו. הוא מלבד את המלך יותר משאר בני אדם: והיה האדם הזה נברי וכו'. סוף קף שאל אחר הסבל עמו במת שק עכ"ז כולם האמינו שהמלך יבטחו על כל בני המדינה, מלבד האדם כזה סכניי כנגד מכל בני המדינה ומתגודד בעיניו ולא נא ככודם ונקבלם ולא היה סוף זוכר כלינת סדרך סוף ולא מנקה עליו: תדע כי אתה מת בדרך הזה. מעוץ שמויט